

HREB —

Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Jaarverslag

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen dankt de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voor de samenwerking.

Samenstelling¹ van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen² (2006 – 2012)

Voorzitter:		De Heer Jean-Paul SERVAIS
Leden :		Mevrouw Ann JORISSEN
		De Heer Philippe LAMBRECHT
		Mevrouw Cindy LAUREYS
		De Heer Pierre-Armand MICHEL
		De Heer Jean-Luc STRUYF
		Mevrouw Bergie VAN DEN BOSSCHE

Wetenschappelijke adviseurs van de Hoge Raad

	Mevrouw Catherine DENDAUW
	Mevrouw Veerle VAN DE WALLE

¹ Situatie op 31 december 2009.

² Koninklijk besluit van 23 november 2006 tot benoeming van leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (*Belgisch Staatsblad* van 30 november 2006, 2de editie), zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 2007 (*Belgisch Staatsblad* van 30 mei 2007, 2de editie).

Woord vooraf

2009 is een bijzonder verrijkend jaar gebleken, te oordelen naar de fundamentele beslissingen die de Hoge Raad voor de Economische Beroepen voorgelegd kreeg.

Als Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gaat mijn oprechte dank naar de leden van de Hoge Raad, voor hun inzet bij de activiteiten van deze instelling en de manier waarop ieder van hen met overtuiging de uitbouw ter harte neemt van een wettelijk, reglementair en normatief kader dat de nodige rechtszekerheid waarborgt in het algemeen belang, zonder de eigen specifieke kenmerken van elke economische beroepsgroep uit het oog te verliezen.

*
* * *

Eén van de belangrijkste dossiers die in 2009 aan de Hoge Raad werden voorgelegd, handelde over de normen die de bedrijfsrevisoren moeten hanteren in het kader van de wettelijke controle op de jaarrekening. De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) heeft de Hoge Raad inderdaad een voorstel van norm voorgelegd, met als doel op termijn over te schakelen naar de internationale auditnormen voor alle opdrachten inzake wettelijke controles van jaarrekeningen in België.

De rol van de Hoge Raad kwam erop neer om, enerzijds, na te gaan of hij principieel akkoord kon gaan met de regels van dit normenstelsel zoals uitgevaardigd door de *International Federation of Accountants* en, anderzijds, in hoeverre de begeleidingsmaatregelen voor alle categorieën van in België werkzame beroepsbeoefenaars voldoende garanties boden voor een harmonieuze overstap naar dit nieuwe stelsel van internationale auditnormen.

Aan dit dossier zat ook een internationale dimensie waarmee de Hoge Raad rekening diende te houden, want in 2009 onderzocht ook de Europese Unie de mogelijkheid om naar ditzelfde internationale stelsel van auditnormen over te schakelen.

Na afloop van talrijke discussies en gedachte-wisselingen met de vertegenwoordigers van de Europese Commissie, de Raad van het IBR en andere betrokken partijen, hebben de leden van de Hoge Raad in december 2009 de ontwerpnorm voor de overschakeling naar de internationale auditnormen goedgekeurd en de federale Minister voor Economie, de heer Vincent VAN QUICKENBORNE, van deze beslissing in kennis gesteld.

Voorts heeft de Raad van het IBR nog een ontwerpnorm ter goedkeuring aan de Hoge Raad voorgelegd, bedoeld om de norm uit 2008 over de organisatie van de kwaliteitscontrole te vervangen.

Aangezien in deze ontwerpnorm een aantal regels voorkwamen waarvoor geen wettelijke basis bestond, was het voor de Hoge Raad niet mogelijk die ontwerpnorm te onderzoeken met het oog op de goedkeuring daarvan en heeft hij de federale Minister bevoegd voor Economie, de heer Vincent VAN QUICKENBORNE, hiervan op de hoogte gebracht. In deze brief heeft de Hoge Raad een aantal bepalingen zonder wettelijke basis opgesteld die de Minister moeten in staat stellen om – desgewenst – op basis daarvan de nodige initiatieven te nemen voor de invoering van die regels in het Belgisch recht.

*
* *

De Hoge Raad heeft ook nog andere, meer punctuele dossiers onderzocht:

- op verzoek van de Minister van Middenstand werd een advies uitgebracht over een koninklijk besluit ter uitvoering van de wettelijke voorschriften inzake de erkenning van de beroepskwalificaties voor leden van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF);
- op verzoek van het IAB werd een ontwerp-norm over de permanente vorming voor accountants en belastingconsulenten ter advies aan de Hoge Raad voorgelegd;
- op eigen initiatief werd een brief gericht aan de Minister van Justitie en de federale Minister bevoegd voor Economie, waarin gewezen werd op het belang van een doeltreffende werking van de tuchtinstanties van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, enerzijds, en van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, anderzijds, en derhalve op de dringende noodzaak van een vernieuwing van het mandaat van de magistraten die in deze tuchtinstanties zetelen.

*
* *

Verder heeft de Hoge Raad in 2009 de vertegenwoordigers van de drie Instituten gewezen op het belang van een normatieve tekst om alle bedrijfsrevisoren, “externe” accountants, “externe” belastingconsulenten en erkende boekhouders(-fiscalisten) duidelijk te maken welke verplichtingen gelden ingevolge de wijziging van de wet van 1993 in verband met de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.

De Hoge Raad heeft tevens het initiatief genomen om hierover contact op te nemen met de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI).

*
* *

De Hoge Raad achtte het tenslotte wenselijk om in 2009 enkele studies en analyses met een algemene draagwijdte uit te voeren, die een beter inzicht in de structuur van de Belgische auditwereld zouden kunnen verschaffen. Die studies werden opgenomen in het gezamenlijk jaarverslag 2009 van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

*
* *

2010 wordt voor de Hoge Raad een symbolisch jaar, want hij is voornemens om, naar aanleiding van zijn 25-jarig bestaan, in de loop van dit jaar na te gaan hoe de situatie er momenteel op wetmatig, reglementair en normatief vlak uitziet voor de diverse economische beroepsgroepen.

Dit zou de mogelijkheid moeten bieden om een balans op te maken, maar vooral ook om in te spelen op de noodzakelijke toekomstige evoluties in de diverse economische beroepsgroepen.

Jean-Paul SERVais
Voorzitter van de Hoge Raad
voor de Economische Beroepen

Verslag over de werkzaamheden in 2009

In dit document brengt de Hoge Raad verslag uit over zijn activiteiten in de loop van 2009, zoals die voortvloeien uit de opdrachten waarmee de wetgever hem in de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen heeft belast (punt A hieronder).

Daarna volgt een bondig overzicht van de activiteiten van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, zoals die voortvloeien uit de opdrachten waarmee de wetgever hem in de wet van 22 juli 1953 heeft belast (punt B hieronder).

Een beschrijving van de diverse bevoegdheden en opdrachten van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, alsook een uitvoeriger verslag over de activiteiten van de Hoge Raad in dit verband in 2009 vindt men terug in een gezamenlijk jaarverslag voor alle instanties die in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren door de wetgever met bepaalde opdrachten werden belast.

Het voorliggende jaarverslag schetst ook het wettelijk en reglementair kader zoals dat van toepassing is op de Hoge Raad. Dit kader is als volgt gestructureerd:

- ***Bevoegdheden***
- ***Samenstelling en wijze van benoeming***
- ***Financiering***
- ***Beroepsgeheim / geheimhoudingsplicht.***

▲ **A. Activiteiten van de Hoge Raad ingevolge de wet van 22 april 1999**

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader van toepassing op de economische beroepen, met name via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen, op eigen initiatief of op verzoek.¹

In België omvat het begrip “economische beroepen” vijf categorieën van gereglementeerde beroepen met bevoegdheden in drie specialisatie domeinen. Deze beroepsbeoefenaars zijn gegroepeerd in drie afzonderlijke beroepsorganisaties.

Vijf gereglementeerde beroepen vallen onder de noemer van de “economische beroepen”:

- de bedrijfsrevisoren;
- de accountants;
- de belastingconsulenten;
- de erkende boekhouders;
- de erkende boekhouders-fiscalisten.

De leden van de economische beroepen zijn gespecialiseerd in drie grote domeinen:

- de wettelijke rekeningcontrole (externe audit);
- de boekhouding;
- de fiscaliteit.

¹ Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Alle leden van de economische beroepen genieten van een erkenning van hun beroepstitel. Ze zijn ingedeeld in drie beroepsorganisaties:

- Instituut van de Bedrijfsrevisoren (verkort IBR);
- Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (verkort IAB) en
- Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (verkort BIBF).

Enkel de leden van één van de drie beroepsorganisaties (IBR / IAB / BIBF) kunnen de gereguleerde titels rechtmatig gebruiken.

Bovendien genieten bepaalde beroepsbeoefenaars van een bescherming van de activiteit zelf. Dit is het geval voor twee specialisatie domeinen: de wettelijke rekeningcontrole en de boekhouding:

- de bedrijfsrevisoren zijn de enigen die in België een wettelijke rekeningcontrole kunnen uitvoeren;
- het voeren van de boekhouding is voorbehouden voor de beroepsbeoefenaars met de volgende titels: bedrijfsrevisor, accountant, erkend boekhouder of erkend boekhouder-fiscalist.

Daarentegen zijn de activiteiten in fiscale aangelegenheden niet voorbehouden aan de (of bepaalde) leden van de economische beroepen. Bijgevolg kunnen andere personen dergelijke diensten eveneens aanbieden.

*
* *

In 2009 zijn er twee dossiers waarin de Hoge Raad een officieel standpunt heeft ingenomen.

▲ 1. Norm inzake permanente vorming

In juni 2004 heeft de Hoge Raad een advies uitgebracht over de ontwerpnormen inzake permanente vorming voor accountants en belastingconsulenten, met het verzoek aan het IAB om de ontwerpnorm te herzien, teneinde hierin alle elementen te verwerken uit de norm IES 7 van IFAC inzake permanente vorming.

Aantal voorschriften uit de norm IES 7 die niet zijn opgenomen in de ontwerpnorm inzake permanente vorming in 2004:

*IES 7.13 "Member bodies need to consider a variety of quality assurance methods when considering their responsibility to protect the public interest. CPD (continuing professional development) is only one method. Others include quality **assurance reviews of professional accountants' work** and investigation and disciplinary regimes for misconduct, as documented in IFAC's Statements of Membership Obligations 1 and 6, respectively".*

*IES 7.44 "Member bodies should establish a **systematic process to monitor** whether professional accountants meet the CPD requirement and provide for appropriate sanctions for failure to meet the requirement, including, failure to report of failure to develop and maintain competence."*

*IES 7.51 "A system of mandatory CPD will operate effectively and in the public interest only **if professional accountants who fail to comply with the requirement are brought into compliance on a timely basis or, if they persist in willfull non-compliance, are approximately sanctioned.**"*

IES 7.54 "Imposing sanctions is not an action to be taken lightly. A professional accountant's willful failure to maintain and develop his or her professional competence is, howether, a violation of a significant professional duty that justifies disciplinary action".

In oktober 2008 heeft de Voorzitter van het IAB een nieuwe ontwerpnorm inzake permanente vorming voor accountants en belastingconsulenten voorgelegd.

Met het oog op een coherent normenstelsel, zowel voor alle onderdelen van de Belgische economische beroepen – weliswaar met inachtneming van eventuele specifieke kenmerken – als op internationaal niveau, heeft de Hoge Raad zich in 2008 bij het onderzoek van de voorgelegde ontwerpnorm laten leiden door een aantal bestaande normatieve documenten:

- de norm IES 7 gepubliceerd door IFAC inzake permanente vorming;
- de norm inzake permanente vorming van bedrijfsrevisoren;
- de norm inzake permanente vorming van erkende boekhouders(-fiscalisten).

Na een reeks contacten in november en december 2008 tussen de vertegenwoordigers van de Hoge Raad en deze van het IAB, heeft de Raad van het IAB op 15 januari 2009 een nieuwe versie van de ontwerpnorm voorgelegd. Dit document heeft de Hoge Raad tijdens zijn vergadering van 29 januari 2009 onderzocht.

Na afloop van zijn analyse, heeft de Hoge Raad met genoegen vastgesteld dat de Commissie Permanente Vorming, die opgericht zal worden conform de beslissing van de Raad van het IAB, duidelijke opdrachten zal toegewezen krijgen, waardoor het mogelijk wordt een efficiënt systeem in te voeren dat met betrekking tot de permanente vorming voor leden van het IAB kwalitatief de nodige zekerheid biedt.

In zijn brief aan de Voorzitter van het IAB (zie bijlage 2) heeft de Hoge Raad gewezen op het belang dat het IAB de belanghebbende personen sensibiliseert in de periode tussen de datum van goedkeuring van de norm inzake permanente vorming en het begin van de overgangsperiode. Meer bepaald is het van belang dat vóór 1 september 2009:

- de aandacht van vormingsorganisatoren wordt gevestigd op de noodzaak om vooraf een dossier in te dienen, willen zij worden erkend als vormingsoperator in de zin van de norm inzake permanente vorming. Voorts

dient hen er ook op te worden gewezen dat de klassieke vermelding op de programma's (*"Deze vorming is erkend in het kader van de permanente vorming van het IBR, het IAB en het BIBF"*) moet worden aangepast, zoniet dreigen de beroepsbeoefenaars die lid zijn van het IAB, te worden misleid. Ten slotte dient volgens de Hoge Raad in de vormingsprogramma's te worden vermeld welk(e) vakgebied(en) in welke vorming aan bod komen, zodanig dat de beroepsbeoefenaars het evenwicht kunnen realiseren zoals vereist in artikel 4 van de voor advies voorgelegde ontwerpnorm inzake permanente vorming.

- de leden van het IAB duidelijk worden geïnformeerd over de implicaties van de keuze van permanente vormen die periodiek moeten worden gevolgd. Behalve het feit dat niet-erkende vormen niet langer in aanmerking zullen worden genomen, dient de aandacht van de accountants en de belastingconsulenten ook te worden gevestigd op de noodzaak om tussen de verschillende gevolgde vormen een evenwicht na te streven (de lijst van vakgebieden staat in artikel 4 van de voor advies voorgelegde ontwerpnorm). In dit opzicht dient voor elke door het IAB erkende vorming *a priori* te worden vermeld welk(e) vakgebied(en) in welke vorming aan bod komen, zodanig dat de leden van het IAB over de nodige rechtszekerheid beschikken op het ogenblik waarop zij de te volgen vormen kiezen.

Om de leden van het IAB de nodige rechtszekerheid te waarborgen, is de Hoge Raad dan ook van oordeel dat het aanbeveling verdient om in de norm inzake permanente vorming uitdrukkelijk te vermelden:

- dat de informatie bedoeld in punt 3 van artikel 6, enerzijds, en in punt 1 van lid 1 van artikel 8, anderzijds, **"vooraf"** dient te worden meegedeeld;
- langs welke weg het IAB de in lid 2 van artikel 8 bedoelde informatie zal publiceren (bijvoorbeeld, via de website van het IAB).

Na analyse heeft de Hoge Raad vastgesteld dat hij, mits de twee in voorgaande paragraaf vermelde aanpassingen zouden worden aange-

bracht, kon instemmen met de versie die hem op 15 januari 2009 was voorgelegd, al betreurt hij ten zeerste dat het IAB zich niet integraal schikt naar de norm IES 7 gepubliceerd door IFAC, in die zin dat het Instituut op dit ogenblik geen enkele periodieke kwaliteitscontrole uitvoert op de diverse taken die zijn leden verrichten.

De Hoge Raad heeft daarom in zijn brief van 29 januari 2009 aan de Raad van het IAB gesuggerd om dit punt te agenderen op één van diens volgende vergaderingen, om na te gaan in welke mate een dergelijke periodieke kwaliteitscontrole zou kunnen worden ingevoerd en derhalve de nodige conformiteit zou kunnen worden verwezenlijkt met de minimumeisen van IFAC (waarvan het IAB lid is) die het beroep op internationaal niveau vertegenwoordigt.

*
* *

De Raad van het IAB heeft op 2 februari 2009 een nieuwe norm inzake permanente vorming aangenomen, met als voornaamste nieuwe elementen:

- de norm inzake permanente vorming voert begrippen in als “vormingsoperatoren” (hetgeen een voorafgaande goedkeuring van de door het IAB erkende vormen impliceert) en “vormingsactiviteiten” (hetgeen een zekere spreiding inhoudt van de vormen die leden en stagiairs van het IAB moeten volgen);
- de Raad van het IAB heeft via de Commissie Permanente Vorming een procedure uitgewerkt voor de erkenning van vormingsoperatoren en vormingsactiviteiten;
- de norm zoals goedgekeurd in 2009, voorziet in een controle bij de leden om na te gaan of de verplichting is nageleefd om een permanente vorming te volgen van ten minste 120 uren over een periode van drie opeenvolgende kalenderjaren.

▲ 2. *Erkenning van beroepskwalificaties*

In de loop van 2009 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, op verzoek van Mevrouw Sabine LARUELLE, Minister van K.M.O.'s en Zelfstandigen, een advies gegeven omtrent *een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de vermeldingen en documenten die door de beroepsbeoefenaars van de boekhoudkundige en fiscale beroepen in het kader van de vrije dienstverlening moeten worden opgenomen in de voorafgaande verklaring*.

Het advies (opgenomen als bijlage 3 van dit jaarverslag) moet gesitueerd worden binnen het kader van de richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties. Deze richtlijn is, voor wat enerzijds de accountants en belastingconsulenten en anderzijds de erkende boekhouders(-fiscalisten) betreft, in de Belgische wetgeving omgezet door het koninklijk besluit van 19 november 2009².

De Hoge Raad heeft over het koninklijk besluit van 19 november 2009, dat de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen aanpast, een advies uitgebracht op 2 juli 2008³. Voortaan bepaalt de wet van 22 april 1999 een specifieke regeling voor de tijdelijke en occasionele uitoefening in België van de activiteit van accountant of boekhouder(-fiscalist) door beroepsbeoefenaars van andere Europese lidstaten.

Voor de tijdelijke en occasionele uitoefening van het beroep in België is onder meer vereist dat de beroepsbeoefenaar in een andere Europese lidstaat op wettige wijze is gevestigd om er hetzelfde beroep uit te oefenen en dat men voldoende kennis heeft van de officiële taal waarin de opdracht dient te worden uitgevoerd (zie in dit verband de artikelen 37*bis* en 52*bis* van de

2 Koninklijk besluit van 19 november 2009 tot wijziging wat de erkenning van sommige beroepskwalificaties betreft, van de wet van 22 april 2009 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, *Belgisch Staatsblad* van 7 december 2009 (tweede editie).

3 Advies van 2 juli 2008, *Jaarverslag HREB*, 2008, pp. 37-44; tevens beschikbaar op de website van de Hoge Raad: <http://www.cspe-hreb.be/adviezen-en-aanbevelingen-chronologisch-overzicht.php>

wet van 1999). Bovendien moet de beroepsbeoefenaar voorafgaandelijk aan elke dienstverrichting in België een schriftelijke verklaring en bepaalde documenten aan het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) of aan het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) overmaken, zoals bewijs van nationaliteit, bewijs van beroepskwalificaties, enz.

Het ontwerp waarover de Hoge Raad om advies is gevraagd in 2009, heeft betrekking op die voorafgaande verklaring en de vereiste documenten en bepaalt dus de administratieve formaliteiten die de dienstverrichter moet vervullen ingeval hij in België diensten presteert.

De Hoge Raad heeft vastgesteld dat de tekst van het voorgelegd besluit nauw aansluit bij de tekst van de richtlijn en hij heeft dan ook geen fundamentele opmerkingen geformuleerd. Wel heeft hij de aandacht gevestigd op de problematiek van de (al dan niet) toepasselijkheid van de tuchtregeling op de buitenlandse beroepsbeoefenaars die in België tijdelijk en incidenteel boekhoudkundige en fiscale activiteiten uitvoeren. Over dit aspect had de Hoge Raad reeds een opmerking gemaakt in zijn advies van 2 juli 2008 over het koninklijk besluit tot wijziging van de wet van 1999.

▲ B. Activiteiten van de Hoge Raad ingevolge de wet van 22 juli 1953 – Publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Hierna volgt een overzicht van de activiteiten van de Hoge Raad in 2009 in verband met het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, in de zin van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor.

Voor een beschrijving van de diverse bevoegdheden en opdrachten van de Hoge Raad in het kader van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, alsook voor een meer gedetailleerd overzicht van de activiteiten in dat verband van de Hoge Raad in 2009, kan de lezer terecht in het gezamenlijk jaarverslag van de diverse instanties die door de wetgever in het kader van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor met specifieke opdrachten zijn belast.

▲ 1. Functionele coördinatie van het systeem van publiek toezicht op nationaal en internationaal niveau – artikel 77 van de wet van 22 juli 1953

a) op nationaal niveau

De Hoge Raad heeft in 2009 contact opgenomen met de diverse entiteiten van het in België ingestelde systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, met als doel een gezamenlijk jaarverslag op te stellen, alsook een werkprogramma voor 2010 voor alle instanties die door de Belgische wetgever in het kader van het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren met specifieke opdrachten zijn belast.

Er waren ook andere, op meer specifieke aspecten gerichte contacten met de overige entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht, meer bepaald met de Kamer van verwijzing en instaatstelling en met de vertegenwoordigers van de federale Minister, bevoegd voor Economie.

b) op internationaal niveau

In 2009 heeft de Hoge Raad de nodige contacten gelegd met de vertegenwoordigers van publieke toezichthouders uit andere lidstaten van de Europese Unie. Ook al heeft elke instelling van het Belgisch systeem van publiek toezicht in het kader van de samenwerking met toezichthouders van andere lidstaten van de Europese Unie, binnen het bereik van hun respectieve taken een initiatiefrecht, toch is de Hoge Raad bereid om een rol als eerste gesprekspartner op zich te nemen, met de bedoeling de samenwerking met andere lidstaten te vergemakkelijken, weliswaar met inachtneming van de specifieke bevoegdheden van elke entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

De Hoge Raad heeft bij de *European Group of Auditors' Oversight Bodies* (verkort EGAOB), alsook bij een aantal van zijn subgroepen, België vertegenwoordigd. Voorts heeft de Hoge Raad ook – als een vorm van technische bijstand aan de vertegenwoordigers van de FOD Economie – deelgenomen aan bilaterale vergaderingen met de Europese Commissie, meer bepaald in het kader van de omzetting van de “auditrichtlijn” in Belgisch recht.

▲ 2. (Niet-)goedkeuring van normen en aanbevelingen – artikel 30, §§ 1 en 4 van de wet van 22 juli 1953

2.1. Goedkeuring van een norm bedoeld om op termijn in België de “clarified” ISA-normen in te voeren

Op datum van 17 juli 2008 had de Raad van het IBR aan de Hoge Raad een werkprogramma overgemaakt in verband met de normen en aanbevelingen van het IBR voor de komende jaren.

Dit werkprogramma verwoordde de uitdrukkelijke wens van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om op termijn over te stappen naar de internationale auditnormen (de *International Standards on Auditing*, verkort ISA), zoals die zijn goedgekeurd door de *International Federation of Accountants* (verkort IFAC).

In 2008 heeft de Hoge Raad zich dan ook intensief bezig gehouden met het onderzoek en de analyse van het voorstel van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om in de toekomst voor de controle van de (zowel geconsolideerde als statutaire) jaarrekening van alle ondernemingen waarvoor op grond van de Belgische regelgeving de wettelijke controleverplichting geldt, de *clarified* ISA te volgen.

In december 2008 had de Hoge Raad de wens te kennen gegeven dat de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de raadsleden van het IBR zou wijzen op het belang van een passende communicatie met de leden van het Instituut. In die optiek heeft de Hoge Raad het Instituut van de Bedrijfsrevisoren gevraagd om voor het beroep een studiedag of een forum te organiseren waarop voor de bedrijfsrevisoren de draagwijdte van het voorstel van het IBR en de gevolgen hiervan voor de beroepsbeoefenaars zouden worden toegelicht, alsook om onder de bedrijfsrevisoren een gedachtewisseling op gang te brengen in verband met de uitdagingen en verwachtingen naar aanleiding van de invoering van de *clarified* ISA. De Hoge Raad heeft tevens de aandacht gevestigd op het belang om nadien een publieke consultatie te organiseren, waarbij duidelijk zou worden aangegeven welke de doelstellingen van de Raad van het Instituut zijn, wat de gevolgen zijn van deze invoering en

welke middelen het beroep daartoe ter beschikking krijgt.

Voor de organisatie van de publieke consultatie onder de bedrijfsrevisoren over het voorstel tot overschakeling naar de ISA-normen voor de wettelijke controle van jaarrekeningen in België, heeft de Hoge Raad in zijn brief van 6 februari 2009 aan de vertegenwoordigers van de Raad van het IBR voorgesteld zich te laten leiden door het document dat de Britse *Auditing Practices Board* (verkort APB) in oktober 2008 had opgesteld voor zijn publieke consultatie in verband met de overschakeling van de ISA-normen naar de *clarified* ISA-normen. Naar het oordeel van de Hoge Raad vormt dat consultatiedocument inderdaad een bijzonder nuttig pedagogisch instrument dat de geconsulteerden in staat stelt met kennis van zaken stelling te nemen.

Ingaand op de vraag van de Hoge Raad van december 2008, heeft de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 26 mei 2009 een forum van het revisoraat georganiseerd met als thema “*Modernisering van de controle-normen in België: de internationale auditnormen (ISA) ?*”, waarop de inzet en de gevolgen van de voorgenomen overschakeling naar de *clarified* ISA werden toegelicht. ’s Namiddags waren er *workshops* waarin de bedrijfsrevisoren konden discussiëren over meer specifieke aspecten van de problematiek.

Op 6 juli 2009 startte de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren met een publieke consultatie over een ontwerp-norm in verband met de toepassing van de ISA-normen in België, overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor.

Die publieke consultatie voor ons land liep parallel met een Europese consultatie.

De Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerp-norm over de toepassing van de ISA-normen in België, zoals die op 2 oktober 2009 is aangenomen door de Raad van het IBR, ter goedkeuring voorgelegd,

met in bijlage de diverse reacties door het IBR ontvangen in het kader van de publieke consultatie.

Alvorens over te gaan tot een eventuele goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnorm, heeft de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen (verplichtingen/ mogelijkheden voorzien) door artikel 30 van de voornoemde wet):

- raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (verkort CBFA) over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen (briefwisseling tussen de Hoge Raad en de CBFA van 21 oktober 2009 en 17 november 2009 en het advies van de CBFA van 9 december 2009);
- hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 23 november 2009.

De Hoge Raad heeft de ontwerpnorm onderzocht die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren hem ter goedkeuring had voorgelegd, samen met de diverse reacties die het IBR in het kader van de publieke consultatie had ontvangen. De Hoge Raad heeft kunnen vaststellen dat er geen enkele reactie was over de inhoud van de *clarified* ISA, wat betekent dat het doelpubliek van de consultatie geen enkel inhoudelijk probleem heeft gesignaleerd.

In verband met de praktische aspecten van een overschakeling van het nationale normenstelsel naar het internationale normenstelsel waren er daarentegen talrijke opmerkingen, meer bepaald vanwege bedrijfsrevisoren uit kleinere structuren of zelfs van alleenwerkende bedrijfsrevisoren. In essentie zijn het dus de gevolgen van een dergelijke beslissing die commentaar hebben uitgelokt, veeleer dan inhoudelijke problemen rond de voorschriften van de internationale auditnormen. Uit deze reacties blijkt dat er een vrees bestaat op twee belangrijke punten:

- riskeert deze beslissing niet te leiden tot een nog sterkere concentratie van de auditwereld in België?
- riskeert deze overschakeling naar de ISA-normen niet te leiden tot nog veel strengere eisen inzake kwaliteitscontrole, meer bepaald op het vlak van de controle op de opdrachten in de kleinste ondernemingen of zelfs in de verenigingssector?

Begin november 2009 heeft de Hoge Raad meegedeeld welke punten in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen (gedateerd op 2 oktober 2009) nog problemen stelden:

- de opheffing van de inwerkingtreding in twee fases, terwijl in het kader van de publieke consultatie een tijdspanne van twee jaar werd voorgesteld, naargelang het gaat om controles uitgevoerd in beursgenoteerde vennootschappen, kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen, dan wel om controles uitgevoerd in andere vennootschappen;
- het gebruik van een Engelstalige versie van de internationale auditnormen, wat strijdig is met de wetgeving inzake het gebruik van de landstalen;
- de onmogelijkheid om voor elke latere wijziging van de internationale auditnormen een blanco volmacht te geven;
- het belang om de nodige klaarheid te scheppen over het begeleidingsplan waarvan sprake in het begin van de norm.

De Raad van het IBR heeft zijn norm aangepast op de eerste drie punten die de Hoge Raad had aangehaald en heeft een nieuwe versie meegedeeld zoals die op 10 november 2009 was goedgekeurd.

In het kader van de hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR op 23 november 2009, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een gedetailleerd begeleidingsplan geëist. Dit begeleidingsplan werd door de Raad van het IBR op 14 december 2009 goedgekeurd.

Aangezien alle wettelijke procedurevoorwaarden waren vervuld en gelet op de geboden waarborgen *in globo* (norm van 10 november 2009 en begeleidingsplan van 14 december 2009), heeft de Hoge Raad in zijn vergadering van 15 december 2009 beslist om de ontwerpnorm dd. 10 november 2009 goed te keuren, mits het IBR op geregelde tijdstippen zou informeren over de vordering van het begeleidingsprogramma, zodanig dat de Hoge Raad er zich zou kunnen van vergewissen dat de begeleidingsmaatregelen verlopen volgens het programma dat het IBR aan de Hoge Raad heeft meegedeeld.

Op datum van 23 december 2009 is een brief overgemaakt aan de heer Vincent VAN QUICKEN-

BORNE, federaal Minister bevoegd voor Economie, waarin hem de beslissing van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van 15 december 2009 tot goedkeuring van de ontwerpnorm ter kennis werd gebracht. Dit schrijven is opgenomen als bijlage 5 van dit jaarverslag.

Er werd ook een brief gericht aan de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om hem in kennis te stellen van de beslissing van de Hoge Raad van 15 december 2009.

In verband met de vraag over de indirecte gevolgen van een verzwaring van de regels inzake kwaliteitscontrole, heeft de Hoge Raad op 18 januari 2010 een brief gericht aan de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren waarin zijn aandacht werd gevestigd op een document dat in december 2009 door de *Auditing Practices Board* werd gepubliceerd onder de titel *"Guidance on smaller entity audit documentation"*.

Met zijn brief van 18 januari 2010 aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft de Hoge Raad dan ook gevraagd om een normatief document op te stellen waarin voor het documenteren van werkdossiers dit soort *"scalability"* wordt opgenomen. Voor wettelijke auditors in België zou dit volgens de Hoge Raad bijzonder nuttig zijn.

Op 1 april 2010 heeft de heer Vincent VAN QUICKENBORNE, federaal Minister bevoegd voor Economie, zijn goedkeuring gegeven aan de op 15 december 2009 door de Hoge Raad goedgekeurde norm van 10 november 2009. Dit bericht inzake de goedkeuring is gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 16 april 2010; een *erratum* is verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 28 april 2010.

Zowel de norm als het bericht inzake de goedkeuring zijn integraal opgenomen in het jaarverslag 2009 van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

Overeenkomstig artikel 30 van de wet van 22 juli 1953 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen deze norm, zodra die een definitief karakter had verkregen, ook op de website van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren geplaatst, op het volgende adres: <http://www.oversight-audit-belgium.eu>.

2.2. Weigering om een norm inzake kwaliteitscontrole goed te keuren

In juli 2008 had de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de normen inzake kwaliteitscontrole goedgekeurd die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 11 april 2008 had aangenomen. Op zijn beurt had de federale Minister bevoegd voor Economie, die normen eveneens goedgekeurd; een bericht in die zin van 9 september 2008 werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 15 september 2008.

Dit bericht van 9 september 2008 betreffende de goedkeuring eindigt met de volgende zin: *"Rekening houdende met de aanbeveling van de Europese Commissie van 6 mei 2008 inzake de externe kwaliteitsborging voor wettelijke auditors en auditkantoren die jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang controleren (Publicatieblad van 7 mei 2008) en van eventuele andere later gepubliceerde regels, zullen deze normen opnieuw geëvalueerd worden uiterlijk tegen 31 maart 2009 met het oog op mogelijke aanpassingen."*

Aangezien de norm van 11 april 2008 was aangenomen nog vóór de definitieve goedkeuring en publicatie van de Europese aanbeveling van 6 mei 2008 inzake de externe kwaliteitsborging voor wettelijke auditors en auditkantoren die jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang controleren, kon die inderdaad geen rekening houden met bepaalde aanvullende voorschriften in die aanbeveling.

*
* *

De federale Minister bevoegd voor Economie, heeft met zijn brief van 5 mei 2009 de Europese Commissaris voor de Interne markt, overeenkomstig de voorschriften van paragraaf 25 van de voormelde Europese aanbeveling van 6 mei 2008, meegedeeld welke maatregelen België heeft genomen naar aanleiding van de goedkeuring van die aanbeveling.

In deze brief van 5 mei 2009 besluit de Minister, na vergelijkend onderzoek tussen het Belgisch wettelijk en normatief kader en de regels van

de Europese aanbeveling van 6 mei 2008 (welk onderzoek op verzoek van de Minister zoals verwoord in zijn bericht van 9 september 2008, door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren is uitgevoerd), met de vaststelling dat het Belgisch normatief – en eventueel ook het wettelijk – kader dient te worden aangepast.

De Minister heeft er zich in die brief van 5 mei 2009 bovendien toe verbonden om, met het oog op de overeenstemming met de maatregelen uit de Europese aanbeveling van 6 mei 2008, te onderzoeken in hoever het wettelijk en/of reglementair kader zou dienen te worden aangepast.

*
* *

Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft een evaluatie gemaakt van de nodige wijzigingen aan de norm inzake kwaliteitscontrole en heeft na afloop daarvan, overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie over een nieuw ontwerp van normen georganiseerd; deze consultatie liep van 6 juli tot 25 september 2009.

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft de ontwerpnormen aangepast en aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen twee versies van de ontwerpnormen inzake kwaliteitscontrole voorgelegd, zoals de Raad van het IBR die had aangenomen op 2 oktober 2009 en 10 november 2009.

Alvorens over te gaan tot het onderzoek van het verzoek om goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnormen, hebben de leden van de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen (zoals vereist door artikel 30 van de voornoemde wet):

- raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen (advies uitgebracht op 9 december 2009);
- hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 23 november 2009.

Gelet bovendien op het belang van deze norm voor de toezichtswerkzaamheden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (verkort KVI) inzake kwaliteitscontrole, heeft de Hoge Raad bovendien vrijwillig het initiatief genomen om deze Kamer te raadplegen in verband met de door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen. De Voorzitster van de Kamer van verwijzing en instaatstelling reageerde tweemaal, enerzijds met de toezending van een kopie van de brief die de KVI aan de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 6 november 2009 had gericht, en anderzijds met een brief van 16 december 2009 aan de Hoge Raad.

Zowel het advies van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen van 9 december 2009 als de brief van de Kamer van verwijzing en instaatstelling van 16 december 2009 wijzen, onder meer, op de problematiek rond bepaalde voorschriften in de ontwerpnormen waarvoor geen rechtsgrond bestaat.

In zijn vergadering van 7 januari 2010 zag de Hoge Raad voor de Economische Beroepen zich genoodzaakt vast te stellen dat hij niet kon overgaan tot de eventuele goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnormen, bij gebrek aan rechtsgrond voor heel wat bepalingen in de door het IBR voorgestelde norm.

In die zin werd op 18 januari 2010 een brief gericht aan de federale Minister, bevoegd voor Economie; deze brief is opgenomen als bijlage 6 van dit jaarverslag. Bij die brief aan de Minister gaat een bijlage die op initiatief van de Hoge Raad is opgesteld en waarin de voornaamste bepalingen worden opgesomd die zouden kunnen worden ingevoegd in de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, mocht de Minister dit opportuun achten. De lijst van deze mogelijk in het Belgische recht in te voegen bepalingen is voorgesteld in de vorm van een vergelijkende tabel die het mogelijk maakt om de link te leggen tussen de Europese aanbeveling van 2008 en de ter goedkeuring voorgelegde norm.

2.3. Verzoek tot goedkeuring van een norm inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme

In zijn brief van 16 november 2009 heeft de Hoge Raad het Instituut van de Bedrijfsrevisoren verzocht om een beroepsnorm op te stellen met regels die de bedrijfsrevisoren in acht moeten nemen in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.

De Hoge Raad heeft de aandacht van de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren tevens gevestigd op de risico-aanpak die de *Financial Action Task Force* (verkort FATF of de *Groupe d'Action financière*, verkort GAFI) volgt, met de bedoeling die aanpak in te bouwen in het terzake op te stellen normatief kader.

▲ 3. A posteriori nazicht van de adviezen, omzendbrieven en mededelingen – artikel 30, § 5 van de wet van 22 juli 1953

Tijdens de verslagperiode heeft de Hoge Raad vanwege het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een aantal adviezen, omzendbrieven en mededelingen ontvangen, in overeenstemming met de voorschriften van artikel 30, § 5 van de wet van 1953.

Er kan aangestipt worden dat de wetgever in verband met het *a posteriori* nazicht geen specifieke termijnen heeft vastgesteld voor het nazicht van de maatregelen die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft genomen. De Hoge Raad zal deze documenten bijgevolg ten gepaste tijde analyseren, en dit volgens een thematische aanpak.

Het jaarverslag 2009 van de Hoge Raad als instelling van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, bevat een overzicht van alle initiatieven van de Hoge Raad tegenover de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in verband met de diverse adviezen, omzendbrieven of mededelingen die de Hoge Raad in 2009 heeft ontvangen.

▲ 4. Beslissing tot voortijdige beëindiging van een commissarismandaat – artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen

Bij beslissing tot voortijdige beëindiging van een commissarismandaat moeten de gecontroleerde entiteit en de commissaris sinds 2009 de Hoge Raad in kennis stellen van het ontslag tijdens de opdracht en op afdoende wijze de redenen hiervoor uiteenzetten. Deze nieuwe verplichting is door de wet van 17 december 2008 (*Belgisch Staatsblad* van 29 december 2008) ingevoerd in het Wetboek van vennootschappen (artikel 135, § 2).

De Hoge Raad heeft een procedure uitgewerkt waarbij systematisch en binnen de maand de betrokken meldingen aan de overige instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht worden meegedeeld, conform de wettelijke voorschriften die eind 2008 in het Wetboek van vennootschappen zijn ingevoegd.

Eind 2009 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een analyse gedaan, op basis van de meldingen die de Hoge Raad tijdens het kalenderjaar heeft ontvangen, van de voortijdige mandaatbeëindigingen. De resultaten van die analyse zijn opgenomen in het jaarverslag van de Hoge Raad als entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

▲ C. Tussenkomst in andere dossiers ter bescherming van het algemeen belang

▲ 1. Strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme

a) Europees wettelijk kader

In 1991 werd in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld een eerste Europese richtlijn goedgekeurd⁴ die in 2001 grondig werd gewijzigd⁵.

In 2005 kwam er dan een nieuwe richtlijn⁶ waarbij de richtlijn van 1991 werd opgeheven. Ook die nieuwe richtlijn werd gewijzigd, achtereenvolgens in 2007⁷ en 2008⁸.

4 Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB L 166* van 28 juni).

5 Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*PB L 344* van 28 december 2001).

6 Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*PB L 309* van 25 november 2005).

7 Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen [...] 2005/60/EG [...] (*PB L 319* van 5 december 2007).

8 Richtlijn 2008/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2008 tot wijziging van Richtlijn 2005/60/EG tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, wat de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden betreft (*PB L 76* van 19 maart 2008).

Daarnaast werden ook uitvoeringsmaatregelen⁹ van de richtlijn van 2005 in 2006 goedgekeurd.

De lidstaten kregen tot 15 december 2007 de tijd om de richtlijn van 2005 inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in hun nationale recht om te zetten en zich derhalve hiernaar te schikken.

Op 6 oktober 2009 heeft het Europese Hof van Justitie België veroordeeld¹⁰ wegens niet-omzetting van die richtlijn.

b) Nationaal wettelijk kader

In 1993 werd in België ter omzetting van de Europese richtlijn van 1991 een wet goedgekeurd¹¹. Sindsdien werd die wet herhaaldelijk gewijzigd.

Op 16 juli 2009 keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers in plenaire zitting een wetsontwerp goed¹² waarbij de voorschriften van de richtlijn 2005/60/EG in het Belgische recht zouden worden ingevoegd. Daarna ging het wetsontwerp naar de Senaat.

Het wetsontwerp dat op 17 juli 2009 bij de Senaat terechtkwam (Doc 4-1412), werd geëvoceerd. Er werden een aantal amendementen ingediend, waaronder een amendement over de cijferberoepen [*nvdr: de economische beroepen*] (vrijstelling van aangifte bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking (verkort CFI) als het gaat om het verstrekken van juridisch advies)

9 Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeksprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (*PB L 214* van 4 augustus 2006).

10 Arrest van het Hof (Vijfde kamer) van 6 oktober 2009 — Commissie van de Europese Gemeenschappen/Koninkrijk België (Zaak C-6/9), *PB C 282* van 21 november 2009.

11 Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *Belgisch Staatsblad* van 9 februari 1993.

12 Doc 52 1988/006 – Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van Vennootschappen.

om die beroepen aan dezelfde regels te onderwerpen als de advocatuur wanneer zij een dergelijke opdracht uitvoeren.

Op 10 december 2009 werd het wetsontwerp zoals door de Senaat geamendeerd, teruggestuurd naar de Kamer. De hierboven vermelde amendementen met betrekking tot de economische beroepen werden aangenomen.

De Kamercommissie voor de Financiën en de Begroting heeft hierover verslag uitgebracht op 16 december 2009. De twee amendementen die de heer Dirk VAN DER MAELEN had ingediend tegen de amendementen die de Senaat had aangenomen, werden verworpen (Doc 52 1988/8).

In dit document (52 1988/9 – Verslag uitgebracht in naam van de Kamercommissie voor de Financiën en de Begroting) verdient deze passus een bijzondere aandacht: *“Het wetsontwerp verplicht de beroepsorganisaties en de tuchtorganen van de cijferberoepen om interne regels uit te werken om ervoor te zorgen dat de meldingsplicht wordt nageleefd.”*

In het *Belgisch Staatsblad* van 26 januari 2010 werd de wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 gepubliceerd.

De Hoge Raad heeft kennis genomen van de documenten die konden worden geconsulteerd op de website van de CFI (<http://www.ctif-cfi.be>) in de rubriek “Wetsbepalingen” / “Belgische wetgeving”, met een gecoördineerde versie van de wet van 11 januari 1993 en een artikel van 85 pagina’s van de hand van mevrouw Caty GRIJSELS, juridisch adviseur van de CFI, met een overzicht van alle wijzigingen die de wet van 18 januari 2010 aan de wet van 11 januari 1993 heeft gebracht. Naar het oordeel van de Hoge Raad is dit artikel een kwalitatief hoogstaand pedagogisch instrument, dat alle vennootschappen en personen die zich naar de wetgeving ter bestrijding van het witwassen van geld en het terrorisme moeten schikken, een beter inzicht kan verschaffen in de onlangs goedgekeurde rechtsregels.

De Hoge Raad doet nog opmerken dat de inleiding van het artikel besluit met de volgende bedenking: *“Echter kan men wel van een big bang*

spreken voor de niet-financiële beroepen, beoogd in de wet van 11 januari 1993”.

c) Initiatieven van de Hoge Raad

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is steeds bijzonder begaan geweest met de problematiek in verband met de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme. Sinds de jaren '90 heeft de Hoge Raad terzake herhaaldelijk een proactieve rol gespeeld.

De Hoge Raad heeft het initiatief genomen om op datum van 16 november 2009 een brief te sturen (opgenomen als bijlage 4 van dit jaarverslag) naar de Voorzitters van de drie Instituten (IBR / IAB / BIBF). De bedoeling daarvan was tweevoudig:

- mededelen welke maatregelen elk Instituut heeft genomen voor de toepassing van de voorschriften van artikel 21 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, meer bepaald met betrekking tot de maatregelen vervat in de artikelen 4, 5 en *6bis* van die wet. Die informatie moet de Hoge Raad in staat stellen een algemeen beeld te krijgen van de maatregelen die elk Instituut heeft genomen inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, in het wettelijk kader zoals dit van kracht was vóór de omzetting van de richtlijn van 2005.
- de vertegenwoordigers van elk Instituut sensibiliseren voor de noodzaak om die nieuwe toepassingsmaatregelen te nemen zodra de wijziging van de wet van 11 januari 2003 definitief zal zijn goedgekeurd en in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. Het wetsontwerp zoals dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers is goedgekeurd, bevat immers geen overgangsmaatregelen. De nieuwe maatregelen worden derhalve van kracht 10 dagen na publicatie van de wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 in het *Belgisch Staatsblad*.

Hoewel het door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd wetsontwerp door de Senaat werd geëvoceerd, leek het de Hoge Raad belangrijk dat de Instituten zo snel mogelijk grondig zouden gaan nadenken over welke toepassingsmaatregelen best zouden worden genomen.

In dit opzicht wensten de leden van de Hoge Raad de aandacht van de vertegenwoordigers van de drie instituten (IBR / IAB / BIBF) te vestigen op twee punten:

- het toepassingsgebied van de uitvoeringsmaatregelen die elk Instituut moet nemen, zou sterk dienen te worden uitgebreid, want artikel 37 van de gewijzigde wet van 11 januari 1993 (na goedkeuring van het wetsontwerp daartoe) zou een uitbreiding inhouden van de verplichtingen voor elk Instituut op het vlak van de toepassingsmaatregelen die het moet nemen met betrekking tot het hele Hoofdstuk II, zodat die niet langer beperkt blijven tot de drie artikelen waarnaar momenteel verwezen wordt.
- uit de memorie van toelichting blijkt dat de toepassingsmaatregelen een dwingend karakter moeten hebben. Met andere woorden, er moet terzake een nieuwe beroepsnorm worden opgesteld die ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan de federale Minister bevoegd voor Economie (voor het Instituut van de Bedrijfsrevisoren) of ter advies aan de Hoge Raad (voor het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en fiscalisten).

In die brief wijst de Hoge Raad er bovendien op dat hij het, in het kader van de coördinerende rol waarmee de wetgever de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op grond van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 heeft belast, op prijs zou stellen indien de drie Instituten die de respectieve leden van de “economische beroepen” groeperen (IBR / IAB / BIBF), overleg plegen met het oog op een geharmoniseerde aanpak terzake.

Verder merkt de Hoge Raad in zijn schrijven van 16 november 2009 op dat het ontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 een risico-

aanpak huldigt. In die optiek en ter informatie heeft de Hoge Raad aan de vertegenwoordigers van de drie Instituten hierover twee documenten van de GAFI bezorgd:

- *Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money laundering and terrorist Financing – High level principles and procedures* (goedgekeurd in juni 2007);
- *Risk-Based Approach Guidance for accountants* (goedgekeurd in juni 2008).

In antwoord op de brief van de Hoge Raad heeft het Interinstitutencomité, opgericht conform de voorschriften van artikel 53 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, zich bereid verklaard tot onderling overleg met het oog op de vereiste coherentie in de gevolgde aanpak voor alle leden van de economische beroepen, rekening houdend, weliswaar, met de specifieke eigenschappen van elke betrokken categorie van beroepsbeoefenaars.

Tevens werd voorgesteld om met de drie Instituten een gemeenschappelijke werkgroep op te richten, waarbij een vertegenwoordiger van de Hoge Raad als waarnemer zou worden uitgenodigd.

*
* *

In de loop van de maanden februari en maart 2010 hebben - bilaterale - contacten plaatsgevonden met de directeuren-generaal en de secretarissen-generaal van de drie Instituten, om na te gaan hoe deze Instituten zich zouden organiseren om zich te conformeren aan de nieuwe regels van de wet van 11 januari 1993, zoals die zijn ingevoegd ten gevolge van het amendement van december 2009, waaruit men het volgende kan afleiden: “*Het wetsontwerp verplicht de beroepsorganisaties en de tuchtorganen van de cijferberoepen om interne regels uit te werken om ervoor te zorgen dat de meldingsplicht wordt nageleefd*”.

Die bepaling is opgenomen in § 1 van artikel 39 (nieuw) van de wet van 11 januari 1993 en luidt als volgt:

*“Onder voorbehoud van de toepassing van andere wetgeving, **stellen de controle- of toezichhoudende overheden of tuchtoverheden van de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 1° tot 15°, 3 en 4, de federale overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voor de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 16° tot 19° en 21°, en de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken voor de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2, § 1, 20°, doeltreffende mechanismen in ter controle van de naleving door deze ondernemingen en personen van de verplichtingen bedoeld in de artikelen 7 tot 20, 23 tot 30 en 33, alsook van deze bedoeld in de koninklijke besluiten, reglementen en andere maatregelen genomen ter uitvoering van dezelfde bepalingen van deze wet.***

De overheden bedoeld in het eerste lid mogen hun controle uitoefenen op grond van een afweging van de risico's.”

Naar het oordeel van de Hoge Raad dient hieruit *a priori* te worden afgeleid dat er in de drie Instituten een vorm van systematische kwaliteitscontrole zal moeten worden ingesteld, althans als men de voorschriften wil naleven van de wet van 11 januari 1993 en haar koninklijke uitvoeringsbesluiten. De Hoge Raad is niettemin bereid elke andere suggestie van één van de drie Instituten om zich te conformeren aan de rechtsregels die de wet van 18 januari 2010 heeft ingevoegd, te onderzoeken.

*
* *

Op initiatief van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft op 26 april 2010 een vergadering plaatsgehad in de kantoren van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de CFI (de heer Jean-Claude DELEPIÈRE, Voorzitter, en mevrouw Caty GRIJSELS, Juridisch adviseur), van de Hoge Raad en van de drie Instituten.

Doel van deze vergadering was alle partijen samenbrengen om naar aanleiding van de hervorming van de wet van 1993 tot bestrijding van het witwassen van geld, voor de uitwerking van toepassingsmaatregelen met betrekking tot de economische beroepen een werkmethode vast te stellen.

Voor de gemeenschappelijke vergaderingen met de vertegenwoordigers van de drie Instituten werd een tijdschema afgesproken, zodanig dat de normatieve werkzaamheden van start konden gaan.

d) Aangiften door leden van de economische beroepen aan de CFI

Uit het jaarverslag 2009 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking blijkt dat er in 2009 door bedrijfsrevisoren (die met iets meer dan 1.000 natuurlijke personen zijn) 5 aangiften en door accountants, belastingconsulenten of erkende boekhouders(-fiscalisten) (die met meer dan 12.000 natuurlijke personen zijn) 12 aangiften zijn verricht.

Deze meldingen hadden betrekking op een bedrag van respectievelijk 11,18 miljoen euro voor de 5 aangiften verricht door leden van het IBR, en 5,61 miljoen euro voor de 12 aangiften verricht door leden van het IAB en het BIBF.

In de loop van 2010 zal de Hoge Raad met de vertegenwoordigers van de drie Instituten uitzoeken waarom er zo weinig aangiften bij de CFI waren, enerzijds, en met de vertegenwoordigers van de Cel voor Financiële Informatieverwerking naar middelen zoeken waarmee eventueel een grotere proactiviteit kan worden bewerkstelligd bij de diverse geledingen van de economische beroepen, anderzijds.

▲ 2. Doeltreffendheid van de tuchtinstanties

In het *Belgisch Staatsblad* van 21 september 2009 is een koninklijk besluit verschenen waarbij de magistraten in de tuchtinstanties van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren worden benoemd. De mandaten die met dit koninklijk besluit wor-

den ingevuld, zorgen voor de vervanging van de magistraten die niet langer aan de wettelijke voorwaarden voldeden voor de opdracht waarvoor zij waren benoemd.

Op 28 september 2009 heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren aan de Hoge Raad een brief gericht, waarin hij betreurt dat het koninklijk besluit - zoals gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 21 september 2009 - stelt dat de nieuw benoemde magistraten het mandaat van hun voorganger voltooien, hetwelk afgelopen is op 15 juli 2009.

Gelet op zijn coördinerende rol op nationaal niveau voor het Belgisch systeem van publiek toezicht heeft de Hoge Raad het initiatief genomen om de aandacht van de Minister van Justitie, enerzijds, en van de federale Minister, bevoegd voor Economie, anderzijds, erop te vestigen dat de benoeming van deze leden van de tuchtinstanties, die overeenkomstig artikel 43 van de wet van 22 juli 1953 deel uitmaken van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, een dringende noodzaak is. In die zin werd op 21 oktober 2009 een brief gericht aan beide betrokken Ministers.

Artikel 30 van de "auditrichtlijn" bepaalt immers in paragraaf 1: "*De lidstaten zien erop toe dat er doeltreffende onderzoeks- en sanctieregelingen bestaan om inadequaate uitgevoerde wettelijke controles van jaarrekeningen op te sporen, te bestraffen en te voorkomen*". In dit verband dient erop te worden gewezen dat op Europees niveau de (niet-)naleving van dit voorschrift in elke lidstaat zeer strikt wordt opgevolgd.

De Hoge Raad is van oordeel dat ingeval van inactiviteit van de (of van bepaalde) tuchtinstanties als gevolg van de onmogelijkheid om te zetelen, men bovendien zou kunnen stellen dat het Belgisch systeem van publiek toezicht op de wettelijke auditors niet de doeltreffendheid bezit zoals voorgeschreven door artikel 32 van de "auditrichtlijn".

De Hoge Raad wenst beide bevoegde Ministers zijn bijzondere erkentelijkheid te betuigen voor de snelheid waarmee dit probleem is opgelost via de publicatie van een koninklijk besluit van

22 december 2009 in het *Belgisch Staatsblad* van 7 januari 2010.

*
* *

In een brief van 18 januari 2010 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen tevens het initiatief genomen om de aandacht vestigen op het feit dat de mandaten van de magistraten zetelend in de tuchtinstanties van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten eveneens sinds 15 juli 2009 zijn verlopen, en dat best zo snel mogelijk opnieuw magistraten worden benoemd die dan kunnen zetelen en instaan voor een doeltreffende werking van de tuchtinstanties die de wetgever heeft ingesteld.

Tot op heden werd nog geen koninklijk besluit in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd.

Zodra aansluitend op de verkiezingen van 13 juni 2010 een Regering is gevormd, zal de Hoge Raad zich veroorloven de aandacht van de bevoegde ministers hierop te vestigen, mocht inmiddels nog geen koninklijk besluit zijn getroffen.

▲ 3. Gedragscode van IESBA (Code of Ethics) – goedgekeurd in juli 2009

De *International Ethics Standards Board for Accountants* (verkort IESBA), heeft beslist om de gedragscode van juni 2005 (*Code of Ethics*) die een eerste maal in juli 2006 werd herzien, nogmaals te herbekijken. Het gaat om een fundamenteel document met alle gedragsregels die volgens de IESBA zouden moeten worden nageleefd.

In die context kan verwezen worden naar het "*Statement of Membership Obligations 1-7*" 13 (goedgekeurd in april 2004 en herzien in november 2006), meer bepaald *statement 4*, dat

13 Zie in dit verband het document (en meer bepaald *statement 4*), met als titel "*Statement of Membership Obligations 1 -7*" (document goedgekeurd in april 2004 en herzien in november 2006), te downloaden op de website van IFAC: <http://www.ifac.org/ComplianceProgram/>.

aan elk lid van IFAC de verplichting oplegt zich te verbinden tot de integrale naleving van de gedragscode gepubliceerd door IFAC.

In het kader van de vergadering van de EGAOB op 25 maart 2009, is de Voorzitter van de IESBA toelichting komen verstrekken bij de implicaties van de wijzigingen in sectie 290 van de gedragscode gepubliceerd door IFAC in verband met de onafhankelijkheid van auditors. Interessant zijn de volgende punten:

- het systematisch gebruik van “shall” / “shall not” in plaats van “should” / “should not” in de gedragscode van IESBA, in navolging van de wijziging van de IAASB in de *clarified* ISA;
- de invoering van een tijdelijk beroepsverbod voor wettelijke auditors die uit het beroep stappen om een leidende functie op te nemen in een vennootschap waar zij voorheen belast waren met de wettelijke controle van de jaarrekening;
- de invoering van het beginsel van verplichte “interne rotatie”, tenzij ingeval een afwijking is verkregen van een onafhankelijke regulator voor een controleopdracht in een organisatie van algemeen belang in de zin van de gedragscode;
- de wijziging van de lijst van bijkomende opdrachten die worden beschouwd als onverenigbaar met een wettelijke controle van jaarrekeningen, waarbij in de eisen een onderscheid wordt gemaakt naargelang het gaat (of niet) om een controle in een organisatie van algemeen belang in de zin van de gedragscode;
- de wijziging van de regels voor de vaststelling van de bezoldigingscriteria voor “partners”;
- de wijziging van de regels voor de vaststelling van fracties van het ereloon betaald door één enkele cliënt.

De gewijzigde gedragscode van IESBA werd definitief bekrachtigd op 10 juli 2009, na goedkeuring door de *Public Interest Oversight Board* (verkort PIOB), en is gepubliceerd door IFAC. De code treedt in werking op 1 januari 2011.

Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren is weliswaar lid van IFAC en heeft er zich dus toe verbonden de ethische code gepubliceerd door IFAC integraal na te leven¹⁴, maar totnogtoe werd geen beroepsnorm uitgewerkt waarmee de bedrijfsrevisoren worden onderworpen aan de ethische code gepubliceerd door IFAC.

Wel is het zo dat de meeste algemene beginselen van de gedragscode gepubliceerd door IFAC (vóór de wijziging van 2009) voorkomen in het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren¹⁵ of in de normen van 30 augustus 2007 betreffende bepaalde aspecten verbonden aan de onafhankelijkheid van de commissaris.

In het kader van zijn vergadering van 18 september 2009 heeft de Hoge Raad de wijzigingen in de gedragscode (zoals goedgekeurd in juli 2009) onderzocht, meer bepaald de nieuwe regels inzake fiscale opdrachten die worden beschouwd als onverenigbaar met de wettelijke controle van jaarrekeningen (paragraaf 181 tot 194 van sectie 290 van de gedragscode).

Naar het oordeel van de Hoge Raad is een analyse van de diverse bepalingen in de nieuwe versie van de gedragscode gepubliceerd door IFAC van essentieel belang om na te gaan of onze reglementering niet gebaat zou zijn bij de invoering van bepaalde principes, na toetsing aan, enerzijds, de voorschriften van de richtlijn¹⁶ 2006/43/EG van 17 mei 2006 alsook aan de aanbeveling van de Europese Commissie van

14 Zie in dit verband het document (en meer bepaald *statement 4*), met als titel “*Statement of Membership Obligations 1-7*” (document goedgekeurd in april 2004 en herzien in november 2006), te downloaden op de website van IFAC: <http://www.ifac.org/ComplianceProgram/>.

15 Koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 22 april 1994, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 29 juni 2007 (3de editie).

16 *Publicatieblad van de Europese Unie*, Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad, L 157 van 9 juni 2006, pp. 87-107.

16 mei 2002 met de fundamentele onafhankelijkheidsprincipes voor wettelijke auditors van jaarrekeningen in de Europese Unie, en anderszins, aan de voorschriften van het Belgisch wettelijk, reglementair en normatief kader.

*
* * *

Een gelijkaardig onderzoek met betrekking tot de reglementering voor de leden van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten zal eveneens worden uitgevoerd, aangezien het IAB lid is van IFAC. Hierbij zal uiteraard rekening worden gehouden met de eigen specifieke kenmerken van elk economisch beroep voor de opdrachten die de betrokken beroepsbeoefenaars moeten uitvoeren, maar ook met hun (intern / extern) statuut.

▲ D . Permanent overleg met de betrokken Instituten

Traditiegetrouw staan geregelde contacten tussen de Hoge Raad en de vertegenwoordigers van de Instituten garant voor een constructieve dialoog en permanent overleg. De Hoge Raad is overigens voornemens om ook in de komende jaren via dialoog en overleg verder te werken.

In 2009 was dat overleg hoofdzakelijk toegespitst op de problematiek in verband met de ontwikkeling in elk van de drie Instituten van een normatief kader met regels voor een doeltreffende bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, die alle beroepsbeoefenaars in acht zouden dienen te nemen.

Hierover wordt *sub* punt C.1 (zie hoger) een bondige stand van zaken gegeven.

▲ E. Andere activiteiten van de Hoge Raad

▲ 1. Lifting van de website van de Hoge Raad

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft in 2009 beslist om de website die in het begin van de jaren '90 werd opgezet, grondig te herbekijken, zowel qua algemene presentatie als inhoudelijk.

De aanvankelijke structuur van de website bleef behouden maar werd uitgebreid en ziet er momenteel als volgt uit:

- De tab "Nieuw" bleef behouden.
- Toevoeging van een nieuwe tab "Welke beroepen?" voor een beknopte uitleg van wat onder "economische beroepen" moet worden verstaan, met een link naar de respectieve websites en de historische structuur van de economische beroepen (die elk jaar als bijlage bij het jaarverslag van de Hoge Raad wordt gepubliceerd).

Men vindt er ook links naar de statistieken die door de Hoge Raad voor de KMO worden gepubliceerd, waaruit blijkt dat de economische beroepen het derde vrije beroep vormen, na de artsen en de paramedische sector, op gelijke hoogte met de advocaten en de architecten.

Voortaan kan men vanop de website van de Hoge Raad ook doorklikken naar de specifieke reglementering voor elk van de economische beroepen. Van deze reglementeringen kan vanaf de website van de Hoge Raad een officieuze coördinatie worden gedownload.

- De tab "Historiek" bleef behouden en werd geactualiseerd in het licht van de nieuwe bevoegdheden van de Hoge Raad ingevolge de omzetting van de "auditrichtlijn" van 17 mei 2006 in het Belgisch recht. Voorts werden twee artikels op de website geplaatst omtrent de historiek van de Hoge Raad sinds zijn oprichting; ook die artikels kunnen worden gedownload.

- De tab “Opdrachten” bleef behouden en werd geactualiseerd in het licht van de nieuwe bevoegdheden van de Hoge Raad ingevolge de omzetting van de “auditrichtlijn” van 17 mei 2006 in het Belgisch recht.

Deze tab werd grondig herwerkt voor een gebruiksvriendelijkere presentatie in cascadevorm, vertrekkend van de opdrachten op nationaal niveau, telkens voor elke beroepsgroep apart (bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders of erkende boekhouders-fiscalisten) of van de opdrachten van de Hoge Raad op internationaal niveau.

- De tab “Organisatie” bleef behouden en werd geactualiseerd, zowel voor de leden als voor de wetenschappelijke medewerkers.

De uittreksels uit het *Belgisch Staatsblad* met de publicatie van de benoemingen van de leden van de Hoge Raad kunnen voortaan vanaf de website van de Hoge Raad worden gedownload.

- De tab “Publicaties” werd grondig gewijzigd met het oog op een gebruiksvriendelijker en vollediger presentatie.

- Er werd een tekst toegevoegd die het verschil uitlegt tussen een “advies” en een “aanbeveling” van de Hoge Raad.
- Aan de rubriek “Adviezen” is intensief gewerkt om alle adviezen van de Hoge Raad sinds zijn oprichting in 1985 beschikbaar te stellen.

Net zoals vroeger kunnen de adviezen van de Hoge Raad worden gedownload, maar voortaan kan de zoekfunctie voor adviezen ook worden gehanteerd op basis van twee criteria: chronologisch of thematisch.

- Voor de rubriek “Jaarverslagen” is beslist om alle jaarverslagen op te nemen die de Hoge Raad sinds zijn oprichting in 1985 heeft gepubliceerd.

- Een rubriek “Controlenormen en -aanbevelingen goedgekeurd door het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren” is toegevoegd.

Voortaan kan men ook vanaf de website van de Hoge Raad doorklikken naar de controlenormen en -aanbevelingen voor bedrijfsrevisoren die zijn goedgekeurd door de voor de normatieve aspecten bevoegde instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

Ook de berichten inzake de goedkeuring die de federale Minister bevoegd voor Economie in het *Belgisch Staatsblad* publiceert, kunnen vanaf de website van de Hoge Raad worden gedownload.

- De tab “Contact” bleef behouden en werd geactualiseerd.
- De tab “Links” werd grondig herzien en uitgebreid.

▲ 2. Ontwikkeling van een gezamenlijke portaalsite

Om het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren de nodige visibiliteit te geven, heeft de Hoge Raad het initiatief genomen om:

- voor te stellen een gezamenlijk jaarverslag op te stellen voor alle instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren zoals opgericht in het kader van de omzetting van de “auditrichtlijn” van 17 mei 2006 in het Belgisch recht, en
- een portaalsite te ontwikkelen met alle informatie die door de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht via het internet wordt verspreid. Deze internetsite omvat eveneens het jaarverslag van het systeem van publiek toezicht.

De “portaalsite” werd officieel opengesteld in het kader van een persconferentie in december 2009, in aanwezigheid van federale Minister, be-

voegd voor Economie, de heer Vincent VAN QUICKENBORNE.

Deze website bestaat in het Nederlands en het Frans. Op termijn is een Engelstalige versie gepland.

De *homepage* van de portaalsite schetst de structuur van het systeem van publiek toezicht en biedt de mogelijkheid om door te klikken naar de specifieke informatie van elke instelling van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.

Behalve de rubriek “News” bevat de website nog de volgende tabs:

- “Entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht”, onderverdeeld in verschillende rubrieken (Europees kader, omzetting in Belgisch recht, diverse bevoegdheden) van waaruit men kan doorklikken naar elke instelling of naar de website van de betrokken instantie;
- “Belgisch en Europees wettelijk kader”, onderverdeeld in verschillende rubrieken (Regelgeving op Europees niveau, Belgische regelgeving inzake het bedrijfsrevisoraat, Belgische regelgeving inzake het publiek toezicht, Normen en aanbevelingen toepasselijk in België, Omzendbrieven, adviezen en aanbevelingen van het IBR);
- “Onderbreking van opdrachten in de loop van het mandaat”, onderverdeeld in verschillende rubrieken (uitleg over wat dient te worden verstaan onder respectievelijk opzegging en ontslagneming in de loop van een mandaat);
- “Publicaties”, met mogelijkheid tot downloaden van jaarverslagen of andere documenten die door één van de instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren *online* zijn gezet;
- “Activiteiten op internationaal niveau”;
- “Interessante links”.

In 2009 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen twee modelformulieren uitgewerkt om een onderbreking in een mandaat van wettelijke controle van jaarrekeningen te melden, één bestemd voor de betrokken gecontroleerde entiteit, het andere voor de wettelijke auditor.

De Hoge Raad is ook voornemens om in de loop van 2010 een module te ontwikkelen om dergelijke onderbrekingen in een mandaat *online* te melden.

▲ 3. Bijdrage tot de viering van het 25-jarig bestaan van het IAB

De Voorzitter van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft in het kader van de voorbereiding van de viering van het 25-jarig bestaan van het Instituut, contact opgenomen met de Hoge Raad.

De Voorzitter van de Hoge Raad kreeg het verzoek om een bijdrage te verzorgen in het boek dat naar aanleiding van die verjaardag zou worden gepubliceerd, enerzijds, en om deel te nemen aan een panelgesprek op 12 februari 2010, anderzijds.

*
* *

In de loop van 2009 werd dan ook een artikel voorbereid onder de titel “*Destins croisés de l’IEC et du CSPE - Le rôle du Conseil supérieur des Professions économiques dans l’évolution des professions économiques en Belgique* [Waar de wegen van het IAB en de HREB elkaar kruisen – De rol van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen in de evolutie van de economische beroepen in België]”.

Deze bijdrage schetst de omstandigheden die hebben geleid tot de oprichting van de Hoge Raad in 1985 en de bevoegdheidsuitbreidingen in de loop der jaren, maar trekt ook een parallel tussen de evolutie van de Hoge Raad en die van het IAB.

Dit artikel is opgenomen in het boek "IAB 2010 – Focus op kwaliteit" dat overhandigd werd aan de deelnemers van de studiedag van het IAB op 12 februari 2010, meer bepaald van pagina 140 tot 190 van het boek.

*
* *

De Voorzitter van de Hoge Raad heeft op 12 februari 2010 ook deelgenomen aan een panelgesprek in het kader van de conferentie "De toekomst in het vizier".

Bij die gelegenheid werd hem gevraagd naar zijn visie op twee gebieden.

De accountant is de bevoorrechte adviseur van de onderneming doorheen de verschillende fasen van haar bestaan. Maar is dat niet nog meer in het bijzonder waar tijdens de oprichtings- en overdrachtfase ervan?

In zijn tussenkomst stelt de Voorzitter van de Hoge Raad dat de accountants er in de uitoefening van hun dagelijkse opdrachten toe worden gebracht om het merendeel van de boekhoudkundige en financiële informatie van cliënt-ondernemingen te verzamelen, bij te houden, te interpreteren en te verspreiden. Deze strategische positie zou ten volle kunnen worden uitgespeeld door o.a. nog meer meetinstrumenten voor performantie, risico-indicatoren, enz. voor te stellen. Een meer pedagogische en toekomstgerichte begeleiding, in het bijzonder nuttig voor het nemen van de juiste maatregelen op het gepaste moment, eveneens ter beperking van het faillissementsrisico.

Algemeen kan men stellen dat de opdracht van de accountant een permanente opdracht is, met een toegevoegde waarde die deels rechtstreeks in verband staat met de duur van het mandaat. Het is inderdaad zo dat een vertrouwensrelatie tussen de beroepsbeoefenaar en de ondernemingsverantwoordelijken onontbeerlijk is; dergelijke vertrouwensrelatie zal de accountant toelaten bij te dragen tot het nemen van goede beslissingen in het belang van de onderneming. Een grondige kennis van het reilen en zeilen van

de onderneming is dan ook een fundamentele troef voor de accountant.

Dit betekent daarom niet dat de accountant geen rol zou moeten spelen als bevoorrechte adviseur op het ogenblik van de oprichting van een onderneming. Het is zo dat de oprichters op het moment van de oprichting van de onderneming niet noodzakelijk beschikken over alle elementen die nodig zijn om de relevantie en juistheid van de diverse suggesties van de accountant te beoordelen. Zij zullen zich hoofdzakelijk baseren op de reputatie van de beroepsbeoefenaar om een accountant te kiezen waarop zij een beroep zullen doen... in de hoop dat het vertrouwen dat ze stellen in de beroepsbeoefenaar verantwoord is. De rol van de accountant is de ambities van de oprichters te vertalen in objectieve en realistische cijfers.

De accountant die ermee belast wordt om de oprichters te helpen bij het uitwerken van het financieel plan, moet ervan uitgaan dat deze opdracht een soort test is. Indien na verloop van vijf jaar het financieel plan -zoals aanvankelijk uitgewerkt- realistisch blijkt te zijn, zelfs voorzichtig, dan zullen de ondernemingsverantwoordelijken tevreden zijn en het financieel plan zal een sleutelement voor de "accountability" van de accountant geweest zijn. Het is als "cement" voor het opbouwen van de vertrouwensrelatie tussen de accountant en de ondernemingsverantwoordelijken. Er moet dus aanzienlijk wat tijd gestoken worden in deze opdracht van de accountant ter gelegenheid van de oprichting van de onderneming.

Eens de vertrouwensrelatie bestaat, zullen de bedrijfsleiders vervolgens op een bijna natuurlijke wijze hun accountant raadplegen alvorens bepaalde beslissingen te nemen. Dit is zo voor de overdracht van een onderneming, maar dit zal tevens zo zijn voor een reeks andere omstandigheden, ongeacht of zij intern dan wel extern aan de onderneming zijn, zoals het bekomen van subsidies of een wijziging van bepaalde wettelijke voorschriften.

In dergelijke minder voor de hand liggende situaties, zal de accountant beroep moeten doen op kwaliteiten die waarschijnlijk niet zullen aan bod gekomen zijn gedurende de opdracht

van het voeren van de boekhouding. Hij zal inderdaad moeten omgaan met aanpassingen die niet noodzakelijk konden voorzien worden en waarmee de accountant in zijn dagelijkse praktijk slechts zelden wordt geconfronteerd, hetzij in de betrokken onderneming of in andere ondernemingen, of zelfs met situaties die hij nog nooit heeft meegemaakt. In dergelijke omstandigheden zal de accountant zijn vermogen om vernieuwend uit de hoek te komen moeten aanspreken. Dat is niet bij iedereen aangeboren, maar dit dient in elk geval door de beroepsbeoefenaar te worden getraind in het kader van zijn permanente vorming. Hieruit vloeit dus voort dat het noodzakelijk is om vormingen te volgen in diverse materies, zodanig dat kan ingespeeld worden op de diverse situaties die zich kunnen voordoen.

In bepaalde gevallen zal de accountant ertoe gehouden zijn om, zoals zeer terecht benadrukt, de aandacht van de ondernemingsverantwoordelijken te vestigen op enkele bijzondere aspecten die de onderneming in delicate of zelfs gevaarlijke zones kunnen brengen. In de huidige economische context, krijgt de problematiek van de ondernemingen in moeilijkheden wel een bijzondere weerklank. Het spreekt voor zich dat van de accountant wordt verwacht dat hij in het kader van zijn diverse opdrachten de ondernemingsleiding sensibiliseert voor de risico's die de onderneming neemt, maar eveneens voor de potentiële risico's op de achteruitgang van de situatie indien de leiding geen maatregelen neemt (zoals het bijzonder toezicht op de betalingsachterstand en de nauwkeurige opvolging van dit soort cliënten). Zoals het spreekwoord zegt: "Beter voorkomen, dan genezen!".

Als aan een jonge beginner vijf goede redenen zouden moeten gegeven worden om hem ervan te overtuigen een professionele carrière uit te bouwen in het kader van de beroepen van accountant of van belastingconsulent, wat kan hem gezegd worden ?

Volgens de Voorzitter van de Hoge Raad zijn er zeker meer dan vijf goede redenen om een jonge beginner te overtuigen om te kiezen voor een carrière als accountant of belastingconsulent. Hij verwijst hiervoor naar de levensloop van de ondernemingen.

- *Bevoorrechte gesprekspartner voor personen die in het bedrijfsleven willen stappen* – Een externe accountant die wordt gecontacteerd voor een "pro deo"-opdracht, zoals voorzien in de wet van 22 april 1999 (artikel 26) speelt een fundamentele rol. Hij moet deze personen immers helpen bij de beslissing of het haalbaar is een bedrijf op te starten en of deze persoon beschikt over de nodige middelen om zijn ambities waar te maken (uiteraard de vereiste financiële middelen, maar ook de noodzakelijke menselijke capaciteiten).
- *Sleutelfiguur bij het opstellen van het financieel plan, eens de beslissing genomen is om een bedrijf op te starten* – In het kader van deze opdracht (waarin voorzien wordt door de wet van 22 april 1999 - artikel 26), dienen alle aspecten van het financiële luik op het ogenblik van de oprichting van de vennootschap te worden afgebakend, ongeacht de rechtsvorm, teneinde te vermijden dat een persoon zich in een onrealistisch avontuur gooit dat slecht zou aflopen. Recent nog heeft de wet die de "starter-BVBA" in het leven roept (dit is een nieuwe vennootschapsvorm met beperkte aansprakelijkheid met een minimumkapitaal van 1 euro), een rol toevertrouwd aan de leden van de economische beroepen. Het is een niet te onderschatten verantwoordelijkheid en de noodzaak van begeleiding op het ogenblik van het opstellen van het financieel plan is overduidelijk.
- *Vertrouwensrelatie met de ondernemers en de bedrijfsleiders* – De meest voorkomende opdracht is uiteraard het voeren van de boekhouding en de voorbereiding van de fiscale aangifte van ondernemingen. Deze opdracht laat de ondernemers en bedrijfsleiders toe om een deel van hun werkzaamheden door te geven en te delegeren aan een specialist terzake... een beetje zoals beroep gedaan wordt op een sociaal secretariaat voor de betaling van de lonen. Deze materies wijzigen zo vaak dat het merendeel van de ondernemingen er de voorkeur aan geeft om deze taak aan gespecialiseerde beroepsbeoefenaars over te laten. Het is duidelijk: elke accountant en/of belastingconsulent moet alle ontwikkelingen volgen van het Belgisch wettelijk en re-

glementair kader, ja zelfs de internationale evoluties. Het tijdperk van de personen met “zijden polsboorden” die met de hand boekingen noteerden is lang geleden ! Uit een enquête die door het IAB een aantal jaren terug is uitgevoerd (in 2003 om meer precies te zijn), blijkt dat de gemiddelde duur van een opdracht van een accountant of van een belastingconsulent in een vennootschap 14 jaar bedraagt, met een aantal aanzienlijke afwijkingen (met andere woorden, bepaalde opdrachten duren nog heel wat langer). Hieruit kan men duidelijk afleiden dat het om een vertrouwensopdracht gaat in de tijd. De ondernemers en bedrijfsleiders beschouwen hun accountant en hun belastingconsulent als een bevoorrechte vertrouwenspersoon. Het is dus aan de beroepsbeoefenaars om deze blijk van vertrouwen waardig te zijn.

- *Noodzakelijke tussenschakel met de wettelijke rekeningcontroleur* - In de ondernemingen met een grotere omvang (de ondernemingen die de criteria van artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen overschrijden), dient er een commissaris te worden benoemd die belast wordt met de wettelijke rekeningcontrole. De accountant en de belastingconsulent (meestal “intern” verbonden aan de vennootschap) spelen een fundamentele rol in zoverre zij de eerste gesprekspartner van de commissaris zullen zijn. Naast zijn taak als raadgever, zal hij ook in staat moeten zijn om de weerhouden waarderingsmethoden, of de kwaliteit van de interne organisatie van de vennootschap op het vlak van de boekhouding te verantwoorden, zodat aan de commissaris de vereiste garantie kan worden geboden dat de medegedeelde cijfers betrouwbaar zijn.
- *Toevallige speler ten aanzien van derden* - Ook al is het zo dat de accountant en/of de belastingconsulent meestal opdrachten uitvoert op verzoek van, én in het belang van de ondernemingen, toch zal de accountant en/of de belastingconsulent in bepaalde gevallen ook een rol spelen ten aanzien van derden, in het kader van zijn permanente opdracht. In dit verband kan verwezen worden naar de fiscale controles, de kredietaanvragen bij financiële instellingen of nog

de openbare subsidie-aanvragen; dit zijn omstandigheden waarbij de accountant en/of de belastingconsulent vaak de bedrijfsleiding of bedrijfsverantwoordelijken zal vertegenwoordigen. Maar daarmee houdt het niet op. In bepaalde gevallen gaat de accountant of de belastingconsulent zich rondt in de plaats stellen van de bedrijfsleiders. Dit zal het geval zijn wanneer een rechtbank hem als vereffenaar van een vennootschap benoemt. Ook kan verwezen worden naar de gevallen van wijziging van vennootschapsvorm (overgang van een BVBA naar een NV bijvoorbeeld) of van fusies en splitsingen van vennootschappen. In dergelijke omstandigheden speelt de accountant een rol in het algemeen belang, naar het voorbeeld van de bedrijfsrevisoren.

De accountant en de belastingconsulent spelen een rol in de diverse fasen van het bestaan van een onderneming, vanaf haar oprichting (zelfs ook vóór haar oprichting) tot aan het einde van haar bestaan. Iedereen die beschikt over de menselijke kwaliteiten, zoals de morele integriteit, de zorg om anderen te helpen en de wil om het raderwerk van ondernemingen te doorgronden, kan bijgevolg alleen maar aangetrokken worden door een carrière als accountant en/of belastingconsulent; het is immers een bijzonder afwisselend beroep !

▲ **F. Markante wettelijke en reglementaire voorschriften in verband met de economische beroepen die in 2009 zijn aangenomen**

De Hoge Raad wenst de aandacht te vestigen op een aantal wetteksten in verband met de economische beroepen die in 2009 in het *Belgisch Staatsblad* zijn gepubliceerd :

- Wet van 9 februari 2009 tot wijziging van artikel 133, § 6, eerste lid, en artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen, *Belgisch Staatsblad* van 25 februari 2009 ;
- Koninklijk besluit van 23 maart 2009 tot wijziging van verscheidene bepalingen betreffende periodieke informatieverstrekking en

revisoraal toezicht, *Belgisch Staatsblad* van 22 april 2009, 2de editie;

- Ministerieel besluit van 28 april 2009 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de Kamer van Verwijzing en Instaatstelling in het kader van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, *Belgisch Staatsblad* van 15 mei 2009, 2de editie;
- Decreet van 30 april 2009 betreffende de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut, de intercommunales en de openbare huisvestingsmaatschappijen alsook de versterking van de transparantie bij de toekenning van overheidsopdrachten van revisoren door een Waalse aanbestedende overheid en tot wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 12 februari 2004 betreffende de regeringscommissaris, het Wetboek van de Plaatselijke Democratie en Decentralisatie en van de Waalse Huisvestingscode, *Belgisch Staatsblad* van 26 mei 2009;
- Decreet van 30 april 2009 tot wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 12 februari 2004 betreffende de regeringscommissaris voor de aangelegenheden geregeld krachtens artikel 138 van de Grondwet en betreffende de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut, alsook de versterking van de transparantie bij de toekenning van overheidsopdrachten van revisoren door een Waalse aanbestedende overheid, *Belgisch Staatsblad* van 27 mei 2009;
- Koninklijk besluit van 14 mei 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten, *Belgisch Staatsblad* van 2 juni 2009, 2de editie;

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft omtrent het ontwerp van koninklijk besluit op 30 september 2008 een advies uitgebracht.

- Koninklijk besluit 19 november 2009 tot wijziging wat de erkenning van sommige beroepskwalificaties betreft, van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, *Belgisch Staatsblad* van 7 december 2009, 2de editie;

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft omtrent het ontwerp van koninklijk besluit op 2 juli 2008 een advies uitgebracht.

- Koninklijk besluit van 30 september 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 februari 2005 betreffende de uitoefening van het beroep van erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist in het kader van een rechtspersoon, *Belgisch Staatsblad* van 21 december 2009;

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft omtrent het ontwerp van koninklijk besluit op 11 december 2008 een advies uitgebracht.

- Koninklijk besluit van 16 oktober 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 mei 1999, betreffende het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, *Belgisch Staatsblad* van 21 december 2009.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft omtrent het ontwerp van koninklijk besluit op 11 december 2008 een advies uitgebracht.

Verder kan worden aangestipt dat de wet van 18 januari 2010 betreffende de uitoefening van een vrij en gereguleerd cijferberoep door een rechtspersoon is gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 17 maart 2010.

Werkprogramma 2010 van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

De bevoegdheden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen worden omschreven in twee wetteksten:

- De wet van 22 juli 1953, zoals herzien in het kader van de omzetting van de “auditrichtlijn” in het Belgisch recht, waarin meer bepaald de samenstelling wordt vastgelegd van het Belgisch systeem van publiek toezicht en de opdrachten terzake van de Hoge Raad worden omschreven.
- De wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, waarin de opdrachten worden omschreven waarmee de wetgever de Hoge Raad heeft belast, op transversale wijze, betreffende alle economische beroepsgroepen.

Het werkprogramma 2010 van de Hoge Raad bestrijkt deze beide bevoegdheidsgebieden.

Publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

Normen inzake kwaliteitscontrole

De federale Minister, bevoegd voor Economie, en de Hoge Raad hebben in 2008 een norm goedgekeurd inzake kwaliteitscontrole, waarin ook de nieuwe organisationele aspecten worden opgenomen zoals die voortvloeien uit de regels die in het Belgisch recht zijn ingevoegd naar aanleiding van de omzetting van de “auditrichtlijn”.

In de loop van 2009 heeft de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een consultatie georganiseerd over een nieuwe ontwerpnorm met het oog op de overname van de beginselen uit de Europese aanbeveling van 6 mei 2008

inzake de externe kwaliteitsborging voor wettelijke auditors en auditkantoren die jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang controleren.

De Hoge Raad heeft geweigerd om de door het beroep voorgestelde norm – waarover in 2009 een publieke consultatie was georganiseerd – ten gronde te onderzoeken, omdat er voor verschillende bepalingen in de ontwerpnorm geen wettelijke basis was; de Hoge Raad heeft de federale Minister, bevoegd voor Economie, dan ook meegedeeld dat hij een negatief advies had uitgebracht.

Aangezien de thans geldende norm (uit 2008) ter goedkeuring was voorgelegd vóór de publicatie van de Europese aanbeveling inzake de externe kwaliteitsborging voor wettelijke auditors en auditkantoren die jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang controleren, dient te worden nagegaan:

- in hoever in het Belgisch recht nieuwe regels dienen te worden ingevoegd en
- welke aspecten van de Belgische norm uit 2008 moeten worden aangepast in het licht van de maatregelen uit de Europese aanbeveling van 2008, maar ook van de eerste ervaringen met die norm.

De Hoge Raad neemt zich voor aansluitend op de verkiezingen van 2010 een brief te sturen naar de federale Minister die bevoegd zal zijn voor Economie, met een voorstel om het Belgisch recht te wijzigen op een aantal punten waar dit nuttig zou kunnen zijn.

Specifieke norm in verband met de opdracht tot medewerking aan het prudentieel toezicht

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft, op verzoek van zowel de betrokken bedrijfsrevisoren als de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, de beroepsnormen herzien in verband met de opdracht tot medewerking aan het prudentieel toezicht van organisaties van algemeen belang die onder het prudentieel toezicht van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen vallen, welke normen dateren van 1979 (voor de verzekeringsondernemingen) en van 1993 (voor de kredietinstellingen).

A priori zouden de verantwoordelijken van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de Hoge Raad in de loop van 2010 contacteren, met het oog op de goedkeuring van de ontwerpnorm zoals aangenomen door de Raad van het IBR na afloop van een publieke consultatie.

Nationale specificiteiten

Net zoals de federale Minister, bevoegd voor Economie, staat de Hoge Raad in voor de goedkeuring van de beroepsnormen die bedrijfsrevisoren moeten hanteren bij de controle van jaarrekeningen, alsook de beroepsnormen met betrekking tot hun andere opdrachten, hun onafhankelijkheid en hun beroepsethiek in het algemeen.

In 2009 hebben zowel de Hoge Raad als de federale Minister, bevoegd voor Economie, een norm goedgekeurd die de overschakeling moet regelen naar de *clarified* ISA voor alle wettelijke controles van jaarrekeningen vanaf 2012 (voor opdrachten bij een organisatie van openbaar belang) of vanaf 2014 (voor alle overige entiteiten).

Naast de regelmatige *follow-up* van de stand van zaken van het begeleidingsplan, uitgewerkt door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, zal de Hoge Raad ook nagaan in hoever het uitwerken van normen voor specifiek nationale aspecten wenselijk is, onder andere in de volgende materies:

- gestandaardiseerd controleverslag;
- normen in verband met de controles die bedrijfsrevisoren op grond van specifiek Belgische wettelijke voorschriften dienen te verrichten, zoals de werkzaamheden die een wettelijke auditor belast met een opdracht bij een onderneming in moeilijkheden moet uitvoeren;
- normen met de werkzaamheden die een bedrijfsrevisor moet uitvoeren in het kader van de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme.

A posteriori nazicht van omzendbrieven, adviezen en mededelingen van het IBR

De Hoge Raad staat ook in voor het *a posteriori* nazicht van de overige niet-bindende teksten goedgekeurd door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, in de vorm van omzendbrieven, adviezen en mededelingen, om zich ervan te kunnen vergewissen dat deze standpunten niet indruisen tegen het bindend wettelijk en normatief kader. Ook in 2010 zal de Hoge Raad die wettelijke opdracht blijven waarnemen en systematisch alle standpunten doorlichten die de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in de loop van 2010 inneemt.

Andere werkzaamheden als entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

In 2010 is de Hoge Raad voornemens een eerste evaluatie te maken van de omzetting van de “auditrichtlijn” in het Belgisch recht, zodanig dat de eerste lessen kunnen worden getrokken uit het nieuwe systeem dat in België sinds 2007 is opgezet.

Na afloop van zijn werkzaamheden zal de Hoge Raad zijn vaststellingen en denkpistes meedelen aan de federale Minister die aansluitend op de verkiezingen van 13 juni 2010 bevoegd zal zijn voor Economie.

De Hoge Raad zet bovendien zijn beleid voort inzake algemene studies die kunnen bijdragen tot een beter inzicht in de werkzaamheden van wettelijke auditors in België.

Coördinatie van het Belgisch systeem van publiek toezicht

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is door de wetgever belast met de functionele coördinatie van het Belgisch systeem van publiek toezicht, zowel op nationaal als op internationaal niveau.

In het kader van zijn functionele coördinatieopdracht op nationaal niveau, neemt de Hoge Raad zich voor ontmoetingen te organiseren tussen de entiteiten van het systeem van publiek toezicht, om zo concrete gedachtewisselingen mogelijk te maken.

Bovendien zal de Hoge Raad voorstellen om het opstellen van een gezamenlijk jaarverslag en werkprogramma verder te zetten, met het oog op een betere zichtbaarheid van de werkzaamheden van het Belgisch systeem van publiek toezicht.

In het kader van zijn opdracht van functionele coördinatie op internationaal niveau, neemt de Hoge Raad zich voor om deel te nemen aan de werkzaamheden van de EGAOB, alsook van de subgroepen omtrent aspecten die tot zijn bevoegdheid behoren.

Opdrachten van de Hoge Raad die voortvloeien uit de wet van 22 april 1999

De Hoge Raad is opgericht in 1985 en zijn bevoegdheidsdomein werd twee maal uitgebreid. Momenteel is de Hoge Raad voor de Economische Beroepen door de wetgever belast met verscheidene opdrachten:

- advies uitbrengen aan de Regering omtrent ontwerpen van koninklijke besluiten;
- adviezen of aanbevelingen verlenen aan de beroepsinstituten met betrekking tot voorstellen van beroepsnormen, of op eigen initiatief;
- overleg en informatie organiseren tussen de diverse economische beroepsgroepen.

Vallen onder het begrip "economische beroepen", de leden van de gereguleerde beroepen op het gebied van:

- de audit (bedrijfsrevisoren),

- de boekhouding (accountants en erkende boekhouders) en
- de fiscaliteit (belastingconsulenten en erkende fiscalisten).

De eerste twee activiteiten (audit en boekhouding) zijn opdrachten die zijn voorbehouden aan deze beroepsbeoefenaars. Op fiscaal vlak reguleert de Belgische wet enkel het voeren van de titel.

Deze beroepsbeoefenaars zijn onderverdeeld in drie beroepsorganisaties:

- het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR);
- het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en
- het Beroepsinstituut van de erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Traditiegetrouw zal de Hoge Raad ook in 2010 de hem door de Belgische wetgever toevertrouwde rol spelen.

Volgens de Hoge Raad zouden in de loop van 2010 minstens de volgende dossiers ter sprake moeten komen:

- een nieuw koninklijk besluit over de deontologie van accountants en belastingconsulenten
- de herziening van de vrijstellingscriteria in het kader van het toegangsexamen voor bedrijfsrevisoren
- de actualisering van de lijst van onderwijsinstellingen (academische en professioneel-gerichte bacheloropleidingen) die in het kader van het toegangsexamen voor accountant en/of belastingconsulent vrijstellingen kunnen krijgen
- de uit te voeren werkzaamheden voor leden van economische beroepsgroepen (bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders(-fiscalisten)) inzake bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme
- in het verlengde van de wijziging in 2010 van de wet tot bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme zou men ook moeten nadenken over de manier waarop een kwaliteitstoetsing zal worden georganiseerd bij alle leden van de economische beroepsgroepen, met inachtneming van de eigen specifieke kenmerken van elke beroepsgroep.

Wettelijk en reglementair kader van de Hoge Raad

- Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

Koninklijk besluit van 23 juni 1994 tot uitvoering, wat de Hoge Raad voor de economische beroepen betreft, van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van de accountant en/of de belastingconsulent

*

* *

- Wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd op 30 april 2007

Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren

Koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren

A. Bevoegdheden

A.1. Bedrijfsrevisoren

A.1.1. Wettelijk en reglementair kader voor het onderdeel van het systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren

Wet van 22 juli 1953 (uittreksels)

Hoofdstuk I. Benaming - Doel

ARTIKEL 2 (PARTIM)

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

9° internationale controlestandaarden: de International Standards on Auditing zoals goedgekeurd door de Europese Commissie en de daarmee verband houdende standaarden, voorzover deze voor de wettelijke controle van jaarrekeningen van belang zijn;

18° Hoge Raad voor de Economische Beroepen: de Hoge Raad voor de Economische Beroepen bedoeld in artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Hoofdstuk II. De bedrijfsrevisoren, hun inschrijving in het openbaar register van het Instituut en de bescherming van hun titel

ARTIKEL 10, § 4

Het openbaar register bevat de namen en het adres van de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de registratie, het toezicht, de kwaliteitscontrole, de sancties, en het publiek toezicht.

Hoofdstuk VI. De rol van het Instituut in de uitoefening van de taak van bedrijfsrevisor

Afdeling 1. – Normen en aanbevelingen

ARTIKEL 30

§ 1. Onverminderd internationale controlestandaarden goedgekeurd door een wetgeving-instrument van de Europese Commissie, formuleert de Raad de normen en aanbevelingen met betrekking tot de uitoefening van opdrachten die worden beoogd door artikel 4 of die nuttig zijn voor de uitvoering van de doelstellingen gedefinieerd in de artikelen 14, § 3 en § 4, 31 en 32.

De inhoud van elke ontwerpnorm of -aanbeveling wordt door de Raad openbaar gemaakt.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen beraadslaagt over de ontwerpnorm of -aanbeveling, na de vertegenwoordiger van de Raad van het Instituut hierover te hebben gehoord.

Deze normen en aanbevelingen krijgen slechts uitwerking na goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Minister die bevoegd is voor Economie. De goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gebeurt binnen de drie maanden volgend op de vraag die hem werd overgemaakt door het Instituut. In geval van speciaal gemotiveerde hoogdringendheid kan de termijn worden beperkt tot één maand, na onderlinge overeenstemming tussen de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen kan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen raadplegen betreffende alle aspecten van een ontwerpnorm of -aanbeveling met betrekking tot organisaties van openbaar belang.

De bepalingen eigen aan de organisaties van openbaar belang in de normen inzake de kwaliteitscontrole worden vastgesteld na raadpleging door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.

§ 2. Indien het Instituut nalaat zijn normen en aanbevelingen aan te passen aan de gewijzigde toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen of aan de internationale controlestandaarden erkend in een wetgevingsinstrument van de Europese Commissie, kan de Minister die bevoegd is voor Economie, na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut, de nodige wijzigingen aanbrengen.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het Instituut moeten de hen gevraagde adviezen binnen de drie maanden uitbrengen. Zo niet worden zij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 3. De normen zijn bindend voor de bedrijfsrevisoren. De aanbevelingen zijn eveneens bindend, tenzij de bedrijfsrevisor in bijzondere omstandigheden kan motiveren dat de afwijking ten aanzien van de aanbeveling geen afbreuk doet aan de criteria vastgesteld in artikel 14, § 3.

§ 4. De normen en aanbevelingen evenals hun bijwerkingen worden openbaar gemaakt op papier en op de website van het Instituut en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

De goedkeuring van deze normen en aanbevelingen evenals de latere bijwerkingen hiervan, door de Minister die bevoegd is voor Economie, maakt het voorwerp uit van een bericht dat openbaar wordt gemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§ 5. De Raad ontwikkelt de doctrine inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt, onder de vorm van adviezen, omzendbrieven of mededelingen.

Het Instituut maakt de adviezen, omzendbrieven of mededelingen over aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Indien hij een onverenigbaarheid vaststelt tussen deze adviezen, omzendbrieven of mededelingen en een wet, besluit, norm of aanbeveling, nodigt de Hoge Raad voor de Economische Beroepen het Instituut uit om dit te verhelpen, en indien hij geen genoegdoening krijgt binnen de termijn die hij vaststelt, gaat hij over tot de openbaarmaking van zijn eigen stellingname.

Afdeling 3. – Toezicht en kwaliteitscontrole

ARTIKEL 33, § 6

De normen inzake de kwaliteitscontrole worden vastgesteld overeenkomstig artikel 30 van onderhavige wet.

Afdeling 4. – Beroepsgeheim van het Instituut

ARTIKEL 35, §§ 1 en 2, lid 1

§ 1. Onverminderd de bepalingen voorzien in artikel 77 van onderhavige wet, is artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing op het Instituut, zijn organen, de leden van zijn organen en zijn personeelsleden.

§ 2. Het Instituut mag aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, aan het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris, aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling of aan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen elke informatie meedelen die pertinent is voor de uitoefening van hun bevoegdheden. Hetzelfde geldt ten aanzien van de bevoegde autoriteiten van Lidstaten van de Europese Unie of van een derde land in geval van een internationaal akkoord, op voorwaarde dat er wederkerigheid is.

Hoofdstuk VII. Publiek toezicht

ARTIKEL 43

§ 1. Het systeem van publiek toezicht, waarop de eindverantwoordelijkheid van het toezicht rust, is samengesteld uit de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties.

De werkprogramma's en de activiteitenverslagen van de organen van publiek toezicht worden jaarlijks gepubliceerd volgens de door het in het artikel 77, § 1, bedoelde orgaan bepaalde modaliteiten.

§ 2. De Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de leden van de tuchtinstanties die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten en de leden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling, van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris mogen geen bedrijfsrevisor zijn en evenmin lid zijn van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten of van het Beroepsinstituut van de erkende Boekhouders en Fiscalisten.

Dit verbod is van toepassing op de oud-bedrijfsrevisoren die het beroep sinds minder dan drie jaar hebben verlaten en degenen die sinds minder dan drie jaar voorafgaand aan hun betrokkenheid bij het beheer van het stelsel van publiek toezicht wettelijke controles van jaarrekeningen hebben verricht, stemrecht in een auditkantoor hebben bezeten, lid zijn geweest van het bestuursorgaan van een auditkantoor en in dienst zijn geweest van of verbonden zijn geweest met een auditkantoor.

Hoofdstuk IX.

Nationale en internationale samenwerking

ARTIKEL 77

§ 1. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen wordt aangeduid als orgaan dat belast is met de nationale samenwerking tussen de organen van het systeem van publiek toezicht en belast is met de internationale samenwerking tussen stelsels van publiek toezicht van Lidstaten van de Europese Unie, zoals hierna bepaald.

§ 2. Het Instituut, de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties werken samen wanneer dat nodig is voor de vervulling van hun respectieve taken. Deze autoriteiten verlenen onderling assistentie. Meer in het bijzonder wisselen zij informatie uit en werken ze samen bij onderzoeken die op de uitvoering van wettelijke controles van jaarrekeningen betrekking hebben.

§ 3. Het Instituut, de Minister die bevoegd is voor Economie, de Procureur-generaal, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris en de tuchtinstanties werken samen met de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten van de Europese Unie wanneer dat nodig is voor de vervulling van hun respectieve taken. Deze autoriteiten verlenen onderling assistentie. Meer in het bijzonder wisselen zij informatie uit en werken ze samen bij onderzoeken die op de uitvoering van wettelijke controles van jaarrekeningen betrekking hebben.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de bevoegde autoriteiten van een derde land in geval van een internationaal akkoord mits dit een clause van wederkerigheid bevat.

§ 4. De Koning kan de modaliteiten bepalen inzake de uitwisseling van vertrouwelijke informatie en de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten bedoeld in paragrafen 2 en 3.

A.1.2. Andere bevoegdheden van de Hoge Raad die betrekking hebben op het bedrijfsrevisoraat

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.

Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54 (PARTIM)

§ 1. Er wordt een “ Hoge Raad voor de economische beroepen ” opgericht, hierna Hoge Raad genoemd. De Hoge Raad is een zelfstandig organisme met zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Hoge Raad heeft tot taak via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering, (...) aan het Instituut der bedrijfsrevisoren (...), ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten die de wet aan de bedrijfsrevisoren (...) toevertrouwt en bij de verrichtingen van (...) de bedrijfsrevisor (...) het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen. Deze adviezen of aanbevelingen zullen onder meer betrekking hebben op de uitoefening van de opdrachten omschreven in artikel 15bis van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat moet worden genomen ter uitvoering van deze wet of de wetten betreffende [het beroep] van bedrijfsrevisor (...). De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad, uitdrukkelijk met redenen omkleeden.

Bovendien moet de Hoge Raad worden geraadpleegd over elke beslissing met een algemene draagwijdte die (...) moet worden genomen (...) door de Raad van het Instituut der bedrijfsrevisoren (...). De (...) Raad van het Instituut der bedrijfsrevisoren (...) [kan] niet afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies betrekking heeft op een aangelegenheid die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid. De betrokken Raad kan slechts afwijken van adviezen over een aangelegenheid die slechts op één beroep of hoedanigheid betrekking heeft, als dit uitdrukkelijk met redenen omkleed wordt.

De Hoge Raad moet de hem gevraagde adviezen binnen drie maanden uitbrengen. Zo niet wordt hij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 2. De Hoge Raad organiseert permanent overleg met (...) het Instituut der bedrijfsrevisoren (...).

Hij kan daartoe met elk van deze Instituten werkgroepen oprichten.

§ 3. De Hoge Raad kan bij de tuchtcommissie van de respectieve Instituten klacht neerleggen tegen, naar gelang van het geval, een of meer (...) bedrijfsrevisoren (...). De betrokken commissie stelt de Hoge Raad in kennis van het gevolg dat aan deze klacht is gegeven.

Koninklijk besluit van 4 april 2003

ARTIKEL 4, LID 10 en 11

De adviezen [van het Advies- en Controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris] worden door de Voorzitter op anonieme wijze en in de vorm van een samenvatting aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen overgemaakt.

De beslissingen tot verwijzing in tucht naar de desbetreffende Commissie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren worden door de Voorzitter overgemaakt aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. Tussen beide Voorzitters zal er met betrekking tot een eventuele gezamenlijke verwijzing overleg gepleegd worden.

Wet van 22 juli 1953 (uittreksels)

Hoofdstuk II.

De bedrijfsrevisoren, hun inschrijving in het openbaar register van het Instituut en de bescherming van hun titel

ARTIKEL 7, § 3

In uitvoering van de internationale verdragen waarbij België partij is op voorwaarde van wederkerigheid stelt de Koning, na advies van de Raad en van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, de modaliteiten vast voor de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor aan de auditors of auditororganisaties van een derde land alsook de regels inzake het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op deze personen.

Hoofdstuk IV.

Beheer en werking van het Instituut

ARTIKEL 18

De Koning stelt, op voorstel van of na advies van de Raad van het Instituut, het stage-reglement en het tuchtreglement vast, alsmede de andere reglementen die noodzakelijk zijn voor de werking van het Instituut en voor de verwezenlijking van zijn bij deze wet omschreven doelstellingen.

Deze reglementen worden vastgesteld op voorstel of na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

ARTIKEL 26, §§ 1 en 3

§ 1. Elk jaar legt de Raad ter goedkeuring aan de algemene vergadering voor:

- 1° het verslag over de werkzaamheden van het Instituut tijdens het verlopen jaar;
- 2° de jaarrekening op 31 december van het vorig jaar;
- 3° het verslag van de commissarissen;
- 4° de begroting voor het nieuwe boekjaar.

§ 3. De documenten bedoeld in de eerste paragraaf, 1° tot 3° worden door de Raad overgemaakt aan de Minister die bevoegd is voor economie alsook aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris binnen de maand na de algemene vergadering waarop het werd voorgelegd.

Koninklijk besluit van 30 april 2007 (toegang tot het beroep)

Hoofdstuk III.

De Stagecommissie

ARTIKEL 10

De Stagecommissie brengt jaarlijks verslag uit bij de Raad over haar werkzaamheden. Zij formuleert de opmerkingen en voorstellen die zij nuttig acht.

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de Stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

Hoofdstuk V.

Toelating tot de stage

ARTIKEL 14, § 2

De vrijstelling wordt verleend per vakgebied op voorwaarde dat de aan het vakgebied bestede aantal studiepunten ECTS tenminste overeenstemmen met het aantal studiepunten ECTS die voor dit vakgebied door de Raad, na advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, voldoende worden geacht in het kader van de eisen gesteld voor het beroep van bedrijfsrevisor.

Voor de houders van een diploma enkel uitgedrukt in uren, worden de voorwaarden uitgedrukt in ECTS in het vorige lid begrepen in uren.

Koninklijk besluit van 7 juni 2007 (huishoudelijk reglement van het IBR)

Hoofdstuk III.

Eretitels en een regime voor kandidaat-bedrijfsrevisoren

ARTIKEL 5

De Raad kan, na gunstig advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, een aangepast regime inrichten voor de kandidaat-bedrijfsrevisoren, dit wil zeggen de stagiairs-bedrijfsrevisoren die, na geslaagd te zijn voor het bekwaamheidsexamen, de eed van bedrijfsrevisor nog niet hebben afgelegd, alsook de ontslagnemende natuurlijke

personen die, overeenkomstig artikel 18 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register, aanspraak kunnen maken op herinschrijving in het openbaar register.

Hoofdstuk IX.

Mededelingsmodaliteiten

ARTIKEL 32, §§ 1 en 2

§ 1. De mededelingen met een individuele draagwijdte tussen het Instituut en een bedrijfsrevisor, evenals de mededelingen tussen een bedrijfsrevisor en het Instituut, gebeuren bij aangetekende brief of bij deurwaardersexploot. Bij gebreke daaraan worden de termijnen voorzien in de wet of haar uitvoeringsbesluiten geacht nog niet te zijn beginnen lopen, en/of de mededeling zal door zijn bestemming kunnen worden beschouwd als niet gebeurd zijnde. De mededelingen gebeuren steeds in de taal waarin de bedrijfsrevisor in het openbaar register is ingeschreven.

§ 2. De mededelingen van het Instituut met een algemene draagwijdte ten aanzien van de bedrijfsrevisoren gebeuren in de door de Raad vastgestelde vorm. Het voorwerp van de mededelingen met een algemene draagwijdte, die de Raad zou beslissen te doen in elektronische vorm, wordt vermeld in een bericht dat via de post aan de bedrijfsrevisoren wordt toegezonden.

Hoofdstuk XI.

Normen en aanbevelingen

ARTIKEL 34

§ 1. De Raad wordt op de hoogte gebracht door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van de domeinen die niet gedekt worden door maatregelen genomen op Europees niveau, waarin deze laatste een leemte in normatieve en reglementaire teksten heeft vastgesteld.

§ 2. De normen en aanbevelingen zoals bedoeld in artikel 30 van de wet, evenals hun bijwerkingen, worden openbaar gemaakt op papier en op de website van het Instituut, alwaar het publiek hiervan inzage kan nemen; zij worden tevens per post overgemaakt aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Hoofdstuk XII.

Slotbepalingen

ARTIKEL 35, § 3

De Raad deelt, op basis van een werkprogramma voorgesteld door de Raad, aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de normen, aanbevelingen, adviezen, omzendbrieven en mededelingen mee, zoals goedgekeurd door de Raad voor de inwerkingtreding van onderhavig besluit.

A.2. Accountants en Belastingconsulenten

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel II.

Het instituut van de accountants en de belastingconsulenten

Hoofdstuk II.

Beheer, werking, vermogen en begroting

ARTIKEL 7, § 1

De Koning stelt het stagereglement en het deontologisch reglement vast, alsook de nodige reglementen om de werking van het Instituut en de verwezenlijking van de hem bij deze wet gegeven doelstellingen te verzekeren.

Deze reglementen worden vastgesteld op voorstel of na advies van de Raad van het Instituut en na advies van de Hoge Raad bedoeld bij artikel 54.

Titel VIII.

Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54 (PARTIM)

§ 1. Er wordt een “ Hoge Raad voor de economische beroepen ” opgericht, hierna Hoge Raad genoemd. De Hoge Raad is een zelfstandig organisme met zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Hoge Raad heeft tot taak via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering, aan het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten (...) ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten die de wet aan de (...) accountants toevertrouwt en bij de verrichtingen van de accountant, de belastingconsulent (...) het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen. (...).

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat moet worden genomen ter uitvoering van deze wet of de wetten betreffende de beroepen van (...) accountant, belastingconsulent (...). De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad, uitdrukkelijk met redenen omkleeden.

Bovendien moet de Hoge Raad worden geraadpleegd over elke beslissing met een algemene draagwijdte die door de Raad van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten moet worden genomen in toepassing van artikel 27 (...). De Raad van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten (...) [kan] niet afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd,

indien het advies betrekking heeft op een aangelegenheid die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid. De betrokken Raad kan slechts afwijken van adviezen over een aangelegenheid die slechts op één beroep of hoedanigheid betrekking heeft, als dit uitdrukkelijk met redenen omkleed wordt.

De Hoge Raad moet de hem gevraagde adviezen binnen drie maanden uitbrengen. Zo niet wordt hij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 2. De Hoge Raad organiseert permanent overleg met het instituut van de accountants en de belastingconsulenten (...).

Hij kan daartoe met elk van deze Instituten werkgroepen oprichten.

§ 3. De Hoge Raad kan bij de tuchtcommissie van de respectieve Instituten klacht neerleggen tegen, naar gelang van het geval, een of meer accountants, (...) belastingconsulenten, (...). De betrokken commissie stelt de Hoge Raad in kennis van het gevolg dat aan deze klacht is gegeven.

Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van de accountant en/of de belastingconsulent (uittreksel)

Titel III.

De stage

Hoofdstuk IX.

Vertegenwoordiging van de stagiairs binnen het Instituut

ARTIKEL 47, LID 7

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

A.3. Erkende boekhouders(-fiscalisten)

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.

Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54 (PARTIM)

§ 1. Er wordt een “ Hoge Raad voor de economische beroepen ” opgericht, hierna Hoge Raad genoemd. De Hoge Raad is een zelfstandig organisme met zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Hoge Raad heeft tot taak via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering, (...) aan het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten, ertoe bij te dragen dat bij de uitoefening van de opdrachten en bij de verrichtingen van de (...) erkende boekhouder en boekhouder-fiscalist het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer in acht worden genomen. (...).

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat moet worden genomen ter uitvoering van deze wet of de wetten betreffende de beroepen van (...) erkend boekhouder en boekhouder-fiscalist. De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad, uitdrukkelijk met redenen omkleden.

Bovendien moet de Hoge Raad worden geraadpleegd over elke beslissing met een algemene draagwijdte die (...) moet worden genomen (...) door de Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten. De (...) Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten [kan] niet afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies betrekking heeft op een aangelegenheid die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid. De betrokken Raad kan slechts afwijken van adviezen over een aangelegenheid die slechts op één beroep of hoedanigheid betrekking heeft, als dit uitdrukkelijk met redenen omkleed wordt.

De Hoge Raad moet de hem gevraagde adviezen binnen drie maanden uitbrengen. Zo niet wordt hij geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

§ 2. De Hoge Raad organiseert permanent overleg met (...) het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten.

Hij kan daartoe met elk van deze Instituten werkgroepen oprichten.

§ 3. De Hoge Raad kan bij de tuchtcommissie van de respectieve Instituten klacht neerleggen tegen, naar gelang van het geval, één of meer (...) erkende boekhouders of boekhouders-fiscalisten. De betrokken commissie stelt de Hoge Raad in kennis van het gevolg dat aan deze klacht is gegeven.

B. Samenstelling en benoemingswijze

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.

Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54, § 4

De Hoge Raad bestaat uit zeven leden benoemd door de Koning. Vier onder hen, van wie één de kleine en middelgrote ondernemingen vertegenwoordigt, worden voorgedragen op een lijst met dubbeltallen door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Drie leden worden voorgedragen door de minister van Economische Zaken, de minister van Financiën en de minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft.

Hun bezoldiging wordt door de Koning vastgesteld.

Koninklijk besluit van 23 juni 1994

ARTIKEL 1

De leden van de Hoge Raad voor de economische beroepen worden door Ons benoemd voor een termijn van zes jaar. Hun mandaat is hernieuwbaar. In geval van vervanging van een lid beëindigt het nieuw aangewezen lid het mandaat van degene die hij vervangt.

De leden van de Hoge Raad kunnen geen lid zijn van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, noch van het Instituut van de Accountants en de belastingconsulenten, noch van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten, noch lid of vennoot in een vereniging of een vennootschap van bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders of erkende boekhouders-fiscalisten.

Benoemingen bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 november 2006 en van 30 mei 2007 (2de editie)

ARTIKEL 2

De Voorzitter van de Hoge Raad wordt door Ons benoemd onder de drie leden van de Hoge Raad die zijn voorgedragen door de Minister van Economische Zaken, door de Minister van Middenstand en door de Minister van Financiën.

Benoeming bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 november 2006

Hij wordt in deze hoedanigheid benoemd voor een hernieuwbare termijn van zes jaar. In geval van vervanging van de Voorzitter beëindigt de nieuw benoemde Voorzitter het mandaat van degene die hij vervangt.

De Voorzitter bereidt de vergaderingen van de Hoge Raad voor; hij zit die vergaderingen voor en verzekert de uitvoering van de door de Hoge Raad genomen beslissingen; hij houdt toezicht op het opstellen van de notulen van de vergaderingen alsmede van de adviezen, aanbevelingen en verslagen uitgaande van de Hoge Raad.

Hij vertegenwoordigt de Hoge Raad ten overstaan van de Regering, van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en van het Instituut van de Accountants en belastingconsulenten en van het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten zoals tegenover derden in het algemeen.

Hij doet de Regering de adviezen en aanbevelingen geworden die door de Hoge Raad zijn aangenomen.

Hij neemt de nodige maatregelen om de adviezen en aanbevelingen bekend te maken, wanneer de Hoge Raad tot bekendmaking heeft besloten.

Hij waakt over de publicatie van het jaarverslag van de activiteiten van de Hoge Raad.

Hij staat in voor het dagelijks bestuur van de Hoge Raad en neemt hiervoor de nodige maatregelen.

Hij kan het dagelijks bestuur delegeren aan een lid van het wetenschappelijk personeel van de Hoge Raad zoals bedoeld in artikel 7.

ARTIKEL 4

In toepassing van artikel 54, § 2, van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en de fiscale beroepen, kan de Hoge Raad het Instituut der bedrijfsrevisoren, het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten belasten met elk probleem dat in hun bevoegdheid valt.

ARTIKEL 5

In toepassing van artikel 54, § 2, van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en de fiscale beroepen, worden de Voorzitters en Ondervoorzitters van de Instituten gehoord door de Hoge Raad, telkens deze het nuttig acht.

Op hun verzoek worden ze gehoord door de Hoge Raad voor elk probleem dat in zijn bevoegdheid ligt.

De Hoge Raad kan deskundigen horen, of er een beroep op doen.

Hij kan eveneens, middels een unanieme beslissing van de leden, werk- en studiegroepen oprichten samengesteld uit leden van de Hoge Raad en/of deskundigen.

ARTIKEL 6

De Hoge Raad beraadslaagt collegiaal en overeenkomstig de regels van de beraadslagende vergaderingen.

De goedkeuring van een advies of aanbeveling vereist nochtans dan ten minste vier leden een positieve stem uitbrengen.

Een lid kan een ander lid een geschreven volmacht geven voor de stemming.

De adviezen en aanbevelingen moeten met redenen omkleed zijn.

De adviezen en aanbevelingen die aan het ene Instituut worden overgemaakt worden ook aan de andere Instituten gestuurd.

C. Financiering

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (uittreksel)

Titel VIII.

Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54, § 5

De Koning stelt het huishoudelijk reglement vast de Hoge Raad op diens voorstel. Het ministerie van Economische Zaken wordt ermee belast het secretariaat en de infrastructuur van de Hoge Raad waar te nemen. De overige werkingskosten van de Hoge Raad worden gedragen door de Instituten, op de wijze en binnen de grenzen die de Koning bepaalt.

Koninklijk besluit van 23 juni 1994

ARTIKEL 9

De emolumenten van de Voorzitter worden bepaald volgens het barema van toepassing op assessoren bij de Raad van State. Het bedrag van de zitpenningen der leden wordt vastgesteld op een bedrag van 5 000 F per vergadering. De Voorzitter en de leden hebben recht op de terugbetaling van hun verplaatsings- en verblijfskosten.

Deze verblijfskosten en reiskosten voor verplaatsingen worden vergoed ten belope van het bedrag van de werkelijke kosten mits voorlegging van bewijskrachtige bescheiden. Bij gebreke van dergelijke bescheiden worden deze kosten vergoed volgens het hoogste barema dat terzake geldt voor rijksambtenaren. De werkelijke kosten mogen dit barema evenmin overschrijden.

ARTIKEL 10

De emolumenten en kosten bedoeld in artikel 9 en alle andere werkingskosten van de Hoge Raad, uitgezonderd die van het administratief secretariaat en van de ruimtelijke infrastructuur, worden gedekt door bijdragen, gestort aan de Hoge Raad door het Instituut der bedrijfsrevisoren, het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en door het Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten.

Het bedrag van deze bijdragen wordt vastgesteld op basis van het jaarlijks budget, opgesteld door de Hoge Raad en bepaald op basis van een verdeelsleutel die is uitgewerkt met de Instituten. Bij gebrek aan een akkoord worden de voorzitters van de Instituten gehoord, wordt gemotiveerd geantwoord op hun bezwaren en wordt het bedrag van de bijdragen bepaald door de Hoge Raad, rekening houdend met het aantal leden van elk Instituut en met het bedrag aan bijdragen geïnd door de Instituten. In elk geval mag het bedrag, bestemd voor de Hoge Raad, niet meer bedragen dan 10 % van het totaal bedrag van de bijdragen, geïnd door beide Instituten.

De betaling van de bijdragen door de Instituten kan in vier schijven gebeuren, de eerste dag van elk trimester.

ARTIKEL 11

De Voorzitter stelt jaarlijks de begroting op en legt die ter goedkeuring voor aan de Hoge Raad.

De Voorzitter brengt om de zes maand verslag uit bij de Hoge Raad en bij de Minister van Economische Zaken over de uitvoering van zijn begroting en over de toestand van zijn rekeningen, na controle op de juistheid.

Een maal per jaar stelt de Hoge Raad de jaarrekening vast en beslist over de bestemming van een eventueel batig saldo.

Na goedkeuring door de Hoge Raad worden de rekeningen voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken die er de juistheid kan van doen nagaan.

De rekeningen van de Hoge Raad worden gepubliceerd in zijn jaarverslag.

D. Discretieplicht

Wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

Titel VIII.

Hoge Raad voor de economische beroepen

ARTIKEL 54, § 5 (PARTIM)

De Koning stelt het huishoudelijk reglement vast de Hoge Raad op diens voorstel.

Koninklijk besluit van 23 juni 1994

ARTIKEL 8

De leden van de Hoge Raad, het wetenschappelijk personeel dat hij tewerkstelt en de personen die het administratief secretariaat waarnemen mogen geen feiten bekendmaken, waarvan ze kennis zouden hebben uit hoofde van hun functie.

Strafwetboek van 8 juni 1867

Er kan opgemerkt worden dat het artikel 458 van het Strafwetboek meer in het bijzonder betrekking heeft op “alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd”.

Het Hof van cassatie¹ past deze bepaling toe “aux personnes investies d’une mission de confiance qui sont constituées par la loi, la tradition ou les mœurs, dépositaires nécessaires des secrets qu’on leur confie”.²

Het criterium is drievoudig³:

- het beroep op een beroepsbeoefenaar moet noodzakelijk zijn;
- het vertrouwen moet noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het beroep;
- het beroep moet verband houden met het algemeen belang (morele finaliteit).

1 Cass. 20 februari 1905 (*Pas.* 1905, I, p.141).

2 Zie in dit verband de bijdrage van Professor Michel FRANCHIMONT, getiteld “Le secret professionnel du réviseur d’entreprises” gepubliceerd in 1986 in de brochure 2/1986 van *BCNAR.*, pp.5-50.

3 Criteria voorgesteld in de conclusies van de Advocaat-generaal COLLARD in het kader van een arrest van het Hof van cassatie van 26 september 1966 (*R.D.P.* 1966-1967, p. 301).

BIJLAGEN

Rekeningen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen over het boekjaar 2009

	2009 in EUR	2008 in EUR
Leden (aanwezigheidsgelden en verplaatsingskosten)	5 959,85	7 222,25
Bezoldigingen (met sociale bijdragen en hiermee verbonden kosten)	276 814,73	230 118,23
Publicatie- en vertaalkosten	32 710,03	12 000,95
Bureelonkosten	2 237,22	739,58
Meubelen en bureautica	5 060,53	3 334,78
Representatiekosten	60,00	598,90
Verplaatsingskosten (vergaderingen EC, ...)	311,60	248,12
Diverse werkingskosten		
- Abonnementen op tijdschriften en aankoop boeken	7 082,17	4 344,31
- Andere werkingskosten	215,20	209,74
TOTAAL WERKINGSKOSTEN	330 451,33	258 816,86

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, worden de lopende kosten van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gedragen door de drie Instituten van de economische beroepsbeoefenaars, ten belope van de helft voor het IBR en een kwart voor het IAB en het BIBF.

Dekking van de werkingskosten(*) (buiten ontvangen interesten)	330 251,79 199,54	258 498,25 318,61
Bijdrage IBR	165 125,90	129 249,13
Bijdrage IAB	82 562,95	64 624,56
Bijdrage BIBF	82 562,95	64 624,56

(*) P.M. In de loop van 2009 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen beslist om de inhoud van zijn website grondig te herzien en om een gezamenlijke portaalsite voor de diverse entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren te lanceren.

Het aandeel van de kosten voor de herziening van de website van de Hoge Raad, betaald in 2009, bedraagt 1.782,95 euro. Deze kosten (buiten begroting) worden gedragen door de drie Instituten, elk voor hun deel.

Het aandeel van de kosten voor de lancering van de portaalsite voor het Belgisch systeem van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, betaald in 2009, bedraagt 9.201,25 euro. Deze kosten worden dus door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren gedragen.

Het saldo van de kosten voor de herziening van de website van de Hoge Raad en voor het uitwerken van de portaalsite zal in 2010 worden medegedeeld, na het afronden van het project.

Brief dd. 29 januari 2009 aan de Raad van het IAB over de ontwerpnormen inzake permanente vorming

Vertaling van originele Franstalige versie

Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten

De heer André BERT

Voorzitter

Livornostraat 41

1050 BRUSSEL

Brussel, 29 januari 2009

Geachte heer Voorzitter,

In juni 2004 heeft de Hoge Raad een advies uitgebracht over de ontwerpnormen inzake permanente vorming voor accountants en belastingconsulenten, met het verzoek aan het IAB om de ontwerpnorm te herzien teneinde hierin alle elementen te verwerken uit de norm IES 7 van IFAC inzake permanente vorming.

In oktober 2008 heeft u een nieuwe versie van de ontwerpnorm inzake permanente vorming voor accountants en belastingconsulenten ter advies voorgelegd.

Met het oog op een coherent normenstelsel, zowel voor alle onderdelen van de Belgische economische beroepen – weliswaar met inachtneming van eventuele specifieke kenmerken – als op internationaal niveau, heeft de Hoge Raad zich bij het onderzoek van de voorgelegde ontwerp-norm laten leiden door een aantal bestaande normatieve documenten:

- de norm IES 7 van IFAC inzake permanente vorming;
- de norm inzake permanente vorming van bedrijfsrevisoren;
- de norm inzake permanente vorming van erkende boekhouders(-fiscalisten).

Naar aanleiding van zijn vergadering van 19 november 2008, heeft de Hoge Raad een aantal bedenkingen geformuleerd waarvan hij uw directeur-generaal, de heer Eric STEGHERS, in kennis wenste te stellen.

In zijn vergadering van 29 januari 2009 heeft de Hoge Raad de nieuwe versie van de ontwerp-norm onderzocht, zoals die was meegedeeld op 15 januari 2009.

De Hoge Raad stelt met genoeg vast dat de Commissie Permanente Vorming, die opgericht zal worden conform de beslissing van de Raad van het IAB, duidelijke opdrachten zal toegewezen krijgen, waardoor het mogelijk wordt een efficiënt systeem in te voeren dat met betrekking tot de permanente vorming voor leden van het IAB kwalitatief de nodige zekerheid biedt.

De Hoge Raad wijst op het belang dat het IAB de belanghebbende personen sensibiliseert in de periode tussen de datum van goedkeuring van de norm inzake permanente vorming en het begin van de overgangperiode. Meer bepaald is het van belang dat vóór 1 september 2009 :

- de aandacht van vormingsorganisatoren wordt gevestigd op de noodzaak om vooraf een dossier in te dienen, willen zij worden erkend als vormingsoperator in de zin van de norm inzake permanente vorming. Voorts dient hen er ook op te worden gewezen dat de klassieke vermelding op de programma's ("*Deze vorming is erkend in het kader van de permanente vorming van het IBR, het IAB en het BIBF*") moet worden aangepast, zoniet dreigen de beroepsbeoefenaars die lid zijn van het IAB, te worden misleid. Ten slotte dient volgens de Hoge Raad in de vormingsprogramma's te worden vermeld welk(e) vakgebied(en) in welke vorming aan bod komen, zodanig dat de beroepsbeoefenaars het evenwicht kunnen realiseren zoals vereist in artikel 4 van de voor advies voorgelegde ontwerpnorm inzake permanente vorming.
- de leden van het IAB duidelijk worden geïnformeerd over de implicaties van de keuze van permanente vormingen die periodiek moeten worden gevolgd. Behalve het feit dat niet-erkende vormingen niet langer in aanmerking zullen worden genomen, dient de aandacht van de accountants en de belastingconsulenten ook te worden gevestigd op de noodzaak om tussen de verschillende gevolgde vormingen een evenwicht na te streven (de lijst van vakgebieden staat in artikel 4 van de voor advies voorgelegde ontwerpnorm). In dit opzicht dient voor elke door het IAB erkende vorming *a priori* te worden vermeld welk(e) vakgebied(en) in welke vorming aan bod komen, zodanig dat de leden van het IAB over de nodige rechtszekerheid beschikken op het ogenblik waarop zij de te volgen vormingen kiezen.

Om de leden van het IAB de nodige rechtszekerheid te waarborgen, is de Hoge Raad dan ook van oordeel dat het aanbeveling verdient om in de norm inzake permanente vorming uitdrukkelijk te vermelden

- dat de informatie bedoeld in punt 3 van artikel 6, enerzijds, en in punt 1 van lid 1 van artikel 8, anderzijds, "**vooraf**" dient te worden meegedeeld;
- langs welke weg het IAB de in lid 2 van artikel 8 bedoelde informatie zal publiceren (bij voorbeeld, via de website van het IAB).

Na analyse is de Hoge Raad van oordeel dat hij, mits de twee in voorgaande paragraaf vermelde aanpassingen worden aangebracht, kan instemmen met de versie die hem op 15 januari 2009 is voorgelegd, al betreurt hij ten eerste dat het IAB zich niet integraal schikt naar de norm IES 7 van IFAC, in die zin dat het Instituut op dit ogenblik geen enkele periodieke kwaliteitscontrole uitvoert op de diverse taken die zijn leden verrichten.

De Hoge Raad stelt de Raad van het IAB voor om dit punt te agenderen op een volgende vergadering, om na te gaan in welke mate een dergelijke periodieke kwaliteitscontrole zou kunnen worden ingevoerd en derhalve de nodige conformiteit zou kunnen worden verwezenlijkt met de minimumeisen van IFAC (waarvan het IAB lid is) die uw beroep op internationaal niveau vertegenwoordigt.

De Hoge Raad is bereid om een bijdrage te leveren aan deze denkoefening in de schoot van het IAB met het oog op de invoering van een dergelijke periodieke kwaliteitscontrole.

Met de meeste hoogachting,

Jean-Paul SERVais
Voorzitter

Advies van 2 april 2009 inzake een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de vermeldingen en documenten die door de beoefenaars van de boekhoudkundige en fiscale beroepen in het kader van de vrije dienstverlening moeten worden opgenomen in de voorafgaande verklaring

Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de vermeldingen en documenten die door de beoefenaars van de boekhoudkundige en fiscale beroepen in het kader van de vrije dienstverlening moeten worden opgenomen in de voorafgaande verklaring

A. Inleiding

1. Het door de Minister van K.M.O.'s en Zelfstandigen voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit kadert in de omzetting in de Belgische wetgeving van de *richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties*¹⁷ voor wat betreft de accountants en belastingconsulenten enerzijds en de erkende boekhouders-(fiscalisten) anderzijds.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader van toepassing op de economische beroepen via het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.¹⁸

De Hoge Raad moet worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat wordt genomen ter uitvoering van onder meer de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

¹⁷ PB L 255 van 30 september 2005.

¹⁸ Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

B. Algemeen

3. Wat de richtlijn 2005/36/EG van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties betreft, heeft de Minister van K.M.O.'s en Zelfstandigen in 2007 het initiatief genomen om over te gaan tot de verticale omzetting voor de beroepen van accountant, belastingconsulent en boekhouder(-fiscalist).

Meer in het bijzonder heeft de Minister een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de wet van 22 april 1999 - met het oog op de omzetting van voormelde richtlijn specifiek voor de boekhoudkundige en fiscale beroepen - voor advies aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen voorgelegd. Op 2 juli 2008 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen over dit ontwerp van koninklijk besluit een advies uitgebracht.

Het koninklijk besluit dat momenteel voor advies voorligt, heeft tot doel om een aantal bepalingen van de wet van 22 april 1999, zoals die zullen aangepast worden door het koninklijk besluit houdende de wijziging van de wet van 1999, uit te voeren.

Er dient te worden vastgesteld dat op heden de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen nog niet is aangepast.

Bijgevolg vestigt de Hoge Raad de aandacht op het feit dat onderhavig advies moet gelezen worden onder voorbehoud van de vooropgestelde aanpassing van de wet van 1999.

4. Het voorgelegd ontwerp betreft de tijdelijke en occasionele uitoefening van de activiteit van accountant of boekhouder(-fiscalist) in België door onderdanen van een andere EU-lidstaat.

Ingeval van vrije dienstenverrichting, bepaalt de richtlijn uitdrukkelijk dat als de dienstverrichter zich naar een andere lidstaat begeeft, hij valt onder de tuchtrechtelijke bepalingen die in de ontvangende lidstaat van toepassing zijn op de personen die er hetzelfde beroep uitoefenen (artikel 5 § 3).

Voor zover nodig, herinnert de Hoge Raad aan de problematiek van de (al dan niet) toepasbaarheid van de tuchtregeling op de buitenlandse dienstverrichters die in België tijdelijk en incidenteel boekhoudkundige en fiscale activiteiten uitvoeren.

Dit aspect is reeds aan bod gebracht in het advies van 2 juli 2008 van de Hoge Raad over het koninklijk besluit tot wijziging van de wet van 1999.

Het koninklijk besluit dat momenteel voorligt, heeft enkel betrekking op het nader bepalen van een aantal administratieve formaliteiten die de dienstverrichter dient te vervullen ingeval hij in België optreedt. Bijgevolg beperkt de Hoge Raad zich voor wat de tuchtproblematiek betreft tot een verwijzing naar zijn advies van 2 juli 2008.

C. Bijzonderheden

5. In de richtlijn 2005/36/EG wordt voor de tijdelijke en occasionele uitoefening onder meer gesteld dat de lidstaten kunnen eisen (artikelen 5 en 7):

- dat de dienstverrichter op wettige wijze in een andere lidstaat gevestigd is om er hetzelfde beroep uit te oefenen;
- dat de dienstverrichter, wanneer hij zich voor het eerst van de ene lidstaat naar een andere begeeft om er diensten te verrichten, de bevoegde autoriteit van de ontvangende staat vooraf door middel van een schriftelijke verklaring in kennis stelt. Deze verklaring omvat de gegevens betreffende de verzekeringsdekking of soortgelijke individuele

of collectieve vormen van bescherming van beroepsaansprakelijkheid.

De lidstaten kunnen voorschrijven dat bij de schriftelijke verklaring bepaalde documenten worden gevoegd.

6. De Hoge Raad stelt vast dat de documenten die in het ontwerp van koninklijk besluit worden opgesomd (artikel 1) om bijgevoegd te worden bij de schriftelijke verklaring aan het Instituut, overgenomen zijn uit de richtlijn, meer in het bijzonder uit artikel 7 § 2.

De Hoge Raad wenst dan ook geen specifieke opmerkingen in verband met artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit te formuleren.

Wel is het nuttig dat de Koning nader zou bepalen welke vermeldingen in de voorafgaande verklaring zelf moeten opgenomen worden. De titel van het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit heeft het overigens niet enkel over “documenten”, maar tevens over de “vermeldingen”.

7. Ook wat de gegevens betreft die de dienstverrichter aan de afnemer van de dienst dient te verstrekken, wanneer de dienst wordt verricht onder de beroepstitel van de lidstaat van vestiging of onder de opleidingstitel van de dienstverrichter, herneemt het ontwerp van koninklijk besluit (artikel 2) de gegevens, zoals voorgescreven in artikel 9 van de richtlijn.

De Hoge Raad heeft in verband met het voorgesteld artikel 2 dan ook geen specifieke opmerkingen te formuleren.

Briefwisseling van november 2009 aan de Voorzitters van de drie Instituten in verband met de strijd tegen het witwassen van geld

Vertaling van originele Franstalige versie

De heer Pierre BERGER

Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren

Arenbergstraat 13

1000 Brussel

De heer André BERT

Voorzitter van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten

Livornostraat 41

1050 Brussel

De heer Etienne VERBRAEKEN

Voorzitter van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

Legrandstraat 45

1050 Brussel

Brussel, 16 november 2009

Geachte heer Voorzitter,

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is steeds bijzonder begaan geweest met de problematiek in verband met de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme. Sinds de jaren '90 heeft de Hoge Raad terzake herhaaldelijk een proactieve rol gespeeld.

De aanpak van de Hoge Raad heeft een tweevoudig doel.

In een eerste fase zouden wij van u willen vernemen hoe uw Instituut de voorschriften van artikel 21 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme heeft toegepast, meer bepaald met betrekking tot de maatregelen vervat in de artikelen 4, 5 en 6bis van die wet. Die informatie moet ons in staat stellen een algemeen beeld te krijgen van de maatregelen die er naast de bestaande wetsvoorschriften ook nog gelden.

In een tweede fase zouden wij de aandacht van uw Instituut willen vestigen op de dringende noodzaak om nieuwe toepassingsmaatregelen te nemen zodra de wijziging van de wet van 11 januari 2003 definitief zal zijn goedgekeurd. Het wetsontwerp zoals dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers is goedgekeurd, bevat immers geen overgangsmaatregelen. De nieuwe maatregelen worden derhalve van kracht 10 dagen na publicatie van de wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 in het *Belgisch Staatsblad*.

Hoewel het door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd wetsontwerp door de Senaat werd geëvoceerd, lijkt het ons belangrijk om nu al grondig na te denken over welke toepassingsmaatregelen best worden goedgekeurd.

In dit opzicht hebben de leden van de Hoge Raad mij opgedragen de aandacht van de vertegenwoordigers van uw Instituut te vestigen op twee punten:

- het toepassingsgebied van de uitvoeringsmaatregelen die uw Instituut moet nemen, zou sterk dienen uitgebreid te worden, want artikel 37 van de gewijzigde wet van 11 januari 1993 (na goedkeuring van het wetsontwerp daartoe) zou een uitbreiding inhouden van de verplichtingen voor uw Instituut op het vlak van de toepassingsmaatregelen die het moet nemen met betrekking tot het hele Hoofdstuk II en dus niet langer beperkt blijven tot de drie artikelen waarnaar momenteel verwezen wordt.
- uit de memorie van toelichting blijkt dat de toepassingsmaatregelen een dwingend karakter moeten hebben. Met andere woorden, er moet terzake een nieuwe beroepsnorm worden opgesteld [die ter goedkeuring dient te worden voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan de federale Minister, bevoegd voor Economie]/ [die voor advies aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen moet worden voorgelegd].

In het kader van de coördinerende rol waarmee de wetgever de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op grond van artikel 54 van de wet van 22 april 1999 heeft belast, zou de Hoge Raad het op prijs stellen indien uw Instituut overleg zou plegen met de twee andere Instituten [...] met het oog op een geharmoniseerde aanpak terzake voor alle onderdelen van de economische beroepen.

Dit ontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 huldigt een risico-aanpak. In die optiek en ter informatie gaan als bijlage bij deze brief twee documenten van de GAFI:

- *Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money laundering and terrorist Financing – High level principles and procedures*, goedgekeurd in juni 2007
- *Risk-Based Approach Guidance for accountants*, goedgekeurd in juni 2008.

Zodra de nieuwe CBFA-circulaire over de witwasbestrijding beschikbaar is, zal ik u die ook bezorgen.

Vanzelfsprekend zijn de wetenschappelijke adviseurs van de Hoge Raad bereid om u hierover alle gewenste aanvullende informatie te verstrekken. Mocht u dat nuttig achten, dan is de Hoge Raad bovendien bereid om met vertegenwoordigers van de drie instituten, van de CFI en van de Hoge Raad, hierover werkvergaderingen te organiseren.

Met de meeste hoogachting,

Jean-Paul SERVAIS
Voorzitter

Brief aan de Minister (zonder de bijlagen) – goedkeuring van de norm inzake de overstap naar de ISA-normen

Vertaling van originele Franstalige versie

De heer Vincent VAN QUICKENBORNE
Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen
Brederodestraat 9, 1000 Brussel

Brussel, 23 december 2009

Geachte heer Minister,

De Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een ontwerpnorm voorgelegd over de toepassing van de ISA-normen in België, zoals goedgekeurd op 2 oktober 2009 door de Raad van het IBR.

Reeds in 2008 had de Raad van het IBR een eerste versie van die ontwerpnorm voorgelegd. Gelet op een aantal reacties van bedrijfsrevisoren uit kleinere structuren, heeft de Hoge Raad in december 2008 aan het IBR meegedeeld het onderzoek van dit dossier te zullen bevriezen zolang niet aan twee voorwaarden was voldaan:

- 1°) een forum organiseren, waarop de bedrijfsrevisoren de gelegenheid zouden krijgen om de inzet en de gevolgen van een overstap naar de internationale auditnormen beter in te schatten;
- 2°) onder zijn leden een publieke consultatie organiseren vooraleer nog enige ontwerpnorm ter goedkeuring voor te leggen.

Over deze ontwerpnorm werd, overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie georganiseerd vooraleer die aan de Hoge Raad voor te leggen.

Alvorens over te gaan tot de goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnorm, hebben de leden van de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen (zoals vereist door artikel 30 van de voornoemde wet):

- raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen;
- hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 23 november 2009.

Begin november 2009 heeft de Hoge Raad laten weten welke punten in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnorm (gedateerd op 2 oktober 2009) nog problemen stelden:

- de opheffing van de inwerkingtreding in twee fases, terwijl in het kader van de publieke consultatie een tijdspanne van twee jaar werd voorgesteld, naargelang het gaat om controles uitgevoerd in beursgenoteerde vennootschappen, kredietinstellingen of verzekeringsondernemingen, dan wel om controles uitgevoerd in andere vennootschappen;
- het gebruik van een Engelstalige versie van de internationale auditnormen, wat strijdig is met de wetgeving inzake het gebruik van de landstalen;
- de onmogelijkheid om voor elke latere wijziging van de internationale auditnormen een blanco volmacht te geven;

- het belang om de nodige klaarheid te scheppen over het begeleidingsplan waarvan sprake in het begin van de norm.

De Raad van het IBR heeft zijn norm aangepast op de drie eerste punten die de Hoge Raad had aangehaald en heeft een nieuwe versie meegedeeld zoals die op 10 november 2009 was goedgekeurd.

In het kader van de hoorzitting met vertegenwoordigers van het IBR op 23 november 2009, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een gedetailleerd begeleidingsplan geëist. Dit begeleidingsplan werd door de Raad van het IBR op 14 december 2009 goedgekeurd.

Aangezien alle wettelijke procedurevoorwaarden zijn vervuld en gelet op de inhoud van de betrokken ontwerpnorm, heeft de Hoge Raad in zijn vergadering van 15 december 2009 beslist om de ontwerpnorm dd. 10 november 2009 goed te keuren, mits het IBR op geregelde tijdstippen informeert over de vordering van het begeleidingsprogramma, zodanig dat de Hoge Raad er zich kan van vergewissen dat de begeleidingsmaatregelen verlopen volgens het programma dat het IBR aan de Hoge Raad heeft meegedeeld.

In bijlage gaan een aantal documenten met betrekking tot artikel 30, § 1 van de wet van 22 juli 1953:

- de ontwerpnormen, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR, waarover een publieke consultatie liep van juli tot september 2009 (bijlage 1);
- de resultaten van de publieke consultatie (bijlage 2);
- de normen, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR op 2 oktober 2009 en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (bijlage 3);
- de technische fiche, zoals opgesteld door het IBR op verzoek van de Hoge Raad, die aangeeft welk gevolg is gegeven aan de diverse opmerkingen geformuleerd in het kader van de publieke consultatie (bijlage 4);
- de normen, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR op 10 november 2009 en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad (bijlage 5);
- de briefwisseling tussen de Hoge Raad en de CBFA van 21 oktober 2009 en 17 november 2009 en het advies uitgebracht door de CBFA op 9 december 2009 (bijlage 6);
- de brief van de Voorzitter van het IBR naar aanleiding van de hoorzitting van 23 november 2009 (bijlage 7);
- het begeleidingsplan, zoals vastgesteld door de Raad van het IBR op 14 december 2009, op verzoek van de Hoge Raad, naar aanleiding van de hoorzitting van 23 november 2009 (bijlage 8);
- de brief aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (bijlage 9).

Verder gaan als bijlage bij deze brief nog drie andere documenten:

- de presentatie tijdens het forum van het revisoraat over de voornaamste verschillen tussen de momenteel in België geldende normen en aanbevelingen, en de "*clarified*" internationale auditnormen (bijlage 10);
- het document over dezelfde problematiek, waarmee de Europese Commissie (DG interne markt) een publieke consultatie organiseerde (bijlage 11). De resultaten van deze publieke consultatie werden nog niet verspreid;
- een exemplaar van de Engelstalige versie van de internationale auditnormen (*IFAC Handbook*).

Mocht u over dit dossier nog bijkomende informatie wensen, dan ben ik daar graag toe bereid.

Met de voorname hoogachting,

Jean-Paul SERVAIS
Voorzitter

Brief aan de Minister (met inbegrip van de bijlage aan de brief) – niet-goedkeuring van de norm inzake kwaliteitscontrole

Vertaling van originele Franstalige versie

De heer Vincent VAN QUICKENBORNE
Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen
Brederodestraat 9
1000 Brussel

Brussel, 18 januari 2010

Geachte heer Minister,

De normen inzake de kwaliteitscontrole die de Raad van het IBR op 11 april 2008 had aangenomen, werden goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de federale Minister, bevoegd voor Economie. In die zin werd een bericht gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 15 september 2008.

Dit bericht betreffende de goedkeuring eindigt met de volgende zin: *“Rekening houdende met de aanbeveling van de Europese Commissie van 6 mei 2008 inzake de externe kwaliteitsborging voor wettelijke auditors en auditkantoren die jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang controleren (Publikatieblad van 7 mei 2008) en van eventuele andere later gepubliceerde regels, zullen deze normen opnieuw geëvalueerd worden uiterlijk tegen 31 maart 2009 met het oog op mogelijke aanpassingen.”*

In dit perspectief heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen twee versies van ontwerpnormen inzake kwaliteitscontrole voorgelegd, zoals die door de Raad van het IBR op 2 oktober 2009 en 10 november 2009 waren vastgesteld.

Over deze ontwerpnormen werd, overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, een publieke consultatie georganiseerd vooraleer die aan de Hoge Raad voor te leggen.

Alvorens over te gaan tot het onderzoek van het verzoek om goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnormen, hebben de leden van de Hoge Raad een aantal initiatieven genomen (zoals vereist door artikel 30 van de voornoemde wet):

- raadpleging van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen;
- hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR tijdens de vergadering van de Hoge Raad op 23 november 2009.

Gelet op het belang van deze norm voor de toezichtswerkzaamheden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI) inzake kwaliteitscontrole, heeft de Hoge Raad bovendien vrijwillig het initiatief genomen om deze Kamer te raadplegen in verband met een aantal specifieke punten.

Als bijlage bij deze brief gaan de volgende documenten:

- de normen inzake de kwaliteitscontrole vastgesteld door de Raad van het IBR op 11 april 2008 en goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de federale Minister, bevoegd voor Economie, zoals die momenteel gelden (bijlage 1);
- het officiële bericht in het *Belgisch Staatsblad* van 15 september 2008 (bijlage 2);
- een kopie van uw brief van mei 2009 aan de Europese Commissaris bevoegd voor de Interne markt (bijlage 3);
- de ontwerpnormen inzake kwaliteitscontrole waarover in juni-september 2009 een publieke consultatie werd georganiseerd (bijlage 4);
- de resultaten van die publieke consultatie en de technische fiche zoals opgesteld door het IBR op verzoek van de Hoge Raad, die aangeeft welk gevolg is gegeven aan de diverse opmerkingen geformuleerd in het kader van de publieke consultatie (bijlage 5);
- de briefwisseling van de Hoge Raad aan de CBFA en het advies uitgebracht door de CBFA op 9 december 2009 (bijlage 6);
- de briefwisseling van de Hoge Raad aan de KVI en de brief van de KVI van 16 december 2009 (bijlage 7);
- de brief van de Hoge Raad aan het IBR van 14 januari 2010 (bijlage 8).

In zijn vergadering van 7 januari 2010 zag de Hoge Raad zich genoodzaakt vast te stellen dat hij niet kon overgaan tot de goedkeuring van de voorgelegde ontwerpnormen, bij gebrek aan rechtsgrond voor heel wat bepalingen in de door het IBR voorgestelde norm.

Als bijlage bij deze brief gaat de lijst met de voornaamste maatregelen die dienen te worden ingevoegd in de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, voorgesteld in de vorm van een vergelijkende tabel die het mogelijk maakt om de link te leggen tussen de Europese aanbeveling en de ter goedkeuring voorgelegde norm.

Ik ben overigens zo vrij om uw aandacht te vestigen op het advies van de CBFA dd. 9 december 2009 en de stellingname van de KVI van 16 december 2009, waarin beide aandringen op een wijziging van de wet van 22 juli 1953.

Mocht u over dit dossier nog bijkomende informatie wensen, dan ben ik daar graag toe bereid.

Met de meeste achting,

Jean-Paul SERVAIS
Voorzitter

	Maatregelen in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen zonder voldoende rechtsgrond volgens de Hoge Raad	Europese aanbeveling	Ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen	In het Belgisch recht in te voegen maatregel
1.	Maatregelen uit de aanbeveling die in de wet van 1953 zouden moeten worden ingevoegd om de bepalingen in de normen inzake de kwaliteitscontrole volledig te dekken			
	Verplichte goedkeuring van de inspectiemethodes (waaronder de controleleidraden) door één van de entiteiten van het Belgisch systeem van publiek toezicht (de Kamer van verwijzing en instaatstelling of de Hoge Raad voor de Economische Beroepen) § Het recht voor die entiteit van het Belgisch systeem van publiek toezicht om de inspectiemethodes (waaronder de controleleidraden) te wijzigen	§ 6, a)	§ 9.4, lid 2	Indien KVI Wet – Art 46, § 1, f) (new) Indien HREB Wet – Art 30, § 5 KVI Wet – Art 46, § 2
	Verplichte goedkeuring van de inspectie- en opvolgingsverslagen door de Kamer van verwijzing en instaatstelling & Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om de inspectie- en opvolgingsverslagen te wijzigen	§ 6, b)	§ 12.4	Wet – Art 46, § 1, h) (new) & Art 50, § 1
	Verplichte goedkeuring van de jaarlijkse lijst van kwaliteitscontroles door de Kamer van verwijzing en instaatstelling & Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om te beslissen over de aanwijzing van inspecteurs voor elke inspectie	§ 6, c)	§3, lid 8 § 5, lid 1 en 5	Wet – Art 46, § 2, lid 1 (reeds wet) Wet – Art 46, § 2, lid 2 (new)
	De verplichting – zeker voor één entiteit van het systeem van publiek toezicht (de Kamer van verwijzing en instaatstelling en/of de Hoge Raad voor de Economische Beroepen) – om aanbevelingen of instructies van welke aard ook aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren te richten	§ 6, d)		KVI Wet – Art 46, § 1, lid 3 (new)
	Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om een kwaliteitscontrole op te starten, aan kwaliteitscontroles deel te nemen en toegang te krijgen tot inspectiedossiers, werkdocumenten van bedrijfsrevisoren en elk ander betekenisvol document	§ 7	§ 2.2 § 3, lid 3	Wet – Art 46, § 4, lid 2 (new) en 3 (thans lid 2)
	De verplichting tot invoering van de gedragslijnen en passende procedures in verband met de onafhankelijkheid en objectiviteit van het personeel, inclusief de inspecteurs (van buiten het beroep) en met het beheer van het inspectiesysteem	§ 10		Wet – Art 33, § 2, lid 5 (new)

Invoering van een “doeltreffende, evenredige en ontradende sanctie” ingeval een “externe” inspecteur een valse verklaring aflegt ... welk type sanctie? door wie?	§ 13	Voorafgaande verklaring § 5.4	Wet – Art 33, § 2, lid 4 (new)
Verplichte goedkeuring door de Kamer van verwijzing en instaatstelling van de vergoeding van inspecteurs	§ 14	§ 6, lid 2	Wet – Art 46, § 2, lid 1 (thans het enige lid)
Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om in het kader van de kwaliteitscontrole een beroep te doen op deskundigen om de inspecteurs bij te staan	§ 3, d) § 15	§ 5, lid 2 § 5.5	Wet – Art 33, § 2, lid 2 (new)
Verplichte vaststelling van onafhankelijkheidscriteria voor deskundigen op wie een beroep mag worden gedaan	§ 15		Wet – Art 33, § 2, lid 5 (new)
Verplichte vaststelling van het financieringssysteem voor deskundigen aangesteld om in het kader van de kwaliteitscontrole de externe inspecteurs bij te staan	§ 15		Wet – Art 45, § 5 (toevoeging van een verwijzing naar artikel 33, § 2)
Verplichte goedkeuring van de vergoeding van inspecteurs door de Kamer van verwijzing en instaatstelling	§ 15	§ 6, lid 2	Wet – Art 46, § 2, lid 1 (thans het enige lid)
De kwaliteitscontrole moet inzonderheid op het transparantieverslag slaan	§ 17, c)	§ 7.7 § 8.3. h) § 10.1 b) 7°	Wet – Art 33, § 1, lid 2 KB Kwaliteitscontrole – Art 10, § 4
De Kamer van verwijzing en instaatstelling moet met betrekking tot het interne kwaliteitscontrolesysteem de voornaamste vastgestelde tekortkomingen kunnen bekend maken ingeval die niet werden verholpen	§ 20, derde zin	§ 12.3., lid 3 & § 11.4	Wet – Art 46, § 5, lid 2 (new)
Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om te eisen dat de inhoud van een transparantieverslag met duidelijk misleidende informatie “onverwijld” wordt aangepast	§ 23		Wet – Art 46, § 1, j) (new)
Verplichte bekendmaking door de tuchtinstanties van de naam van de bedrijfsrevisor of het auditkantoor die/dat een tuchtstraf kreeg	§ 22 Zie ook art 30 Auditrichtlijn		Wet – Art 61, § 3 (new) & Art 64, § 3 (new)
Toevoeging van het feit dat de tuchtinstanties hun beslissingen “tijdig en op passende wijze” bekend moeten maken – In welk stadium? Binnen welke termijn? Hoe?	§ 22		Art 75

	Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om te eisen dat de inhoud van een transparantieverlag met “duidelijk misleidende informatie” van een auditkantoor wordt aangepast	§ 23	§ 12.5	Wet – Art 46, § 1er, j) (new)
	Minimuminhoud van het jaarverslag van de Kamer van verwijzing en instaatstelling	§ 24, tweede en derde zin		Wet – Art 46, § 5, lid 1 (thans het enige lid)
	Overige maatregelen in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen zonder voldoende rechtsgrond volgens de Hoge Raad	Europese aanbeveling	Ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen	In het Belgisch recht in te voegen maatregel
2.	Maatregelen die niet voorkomen in de aanbeveling maar in de wet van 1953 zouden moeten worden ingevoegd om de bepalingen in de normen inzake kwaliteitscontrole volledig te dekken			
IBR	Beperking van de aansprakelijkheid van inspecteurs buiten het beroep	n.v.t.	§ 11, lid 1	Wet – Art 33, § 2 (verwijzing naar artikel 22, § 5)
3.	Maatregelen die niet voorkomen in de aanbeveling maar die in de wet van 1953 zouden kunnen worden ingevoegd			
IBR	Mogelijkheid voor bedrijfsrevisoren om beroep in te stellen bij de Commissie van beroep in verband met de conclusies van een kwaliteitscontrole (buiten een beslissing tot doorverwijzing naar de tuchtinstanties)	n.v.t.	n.v.t.	Wet – Art 57
HR	Zou het niet pertinent zijn voor te schrijven dat de transparantieverlagen van auditkantoren in dezelfde talen als die van de jaarverslagen van de ondernemingen worden gepubliceerd? Een Hongaar kan bezwaarlijk een transparantieverlag in het Nederlands of het Frans begrijpen ... Als het jaarverslag van de vennootschap in het Engels zou worden gepubliceerd, zou het logisch lijken dat ook het transparantieverlag van het auditkantoor in het Engels verkrijgbaar zou zijn.	n.v.t.	n.v.t.	Wet – Art 15, § 3 (new)

1.	Maatregelen in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen die volgens de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen licht dienen te worden aangepast	Europese aanbeveling	Ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen	
	Weglating van het woord “voldoende” in § 5.4 van de norm	§ 13	§ 5, lid 4	
	In het verslag van de inspecteur moet een specifiek gedeelte gewijd zijn aan de controles verricht in organisaties van openbaar belang		§ 10	

2.	Maatregelen die gedeeltelijk voorkomen in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen en volgens de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen in het Belgische recht licht dienen te worden aangevuld	Europese aanbeveling	Ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen	In het Belgisch recht in te voegen maatregel (indien bevestigd)
	Benoeming van een externe inspecteur voor een periode van 5 jaar / mogelijkheid om deze periode voortijdig te onderbreken • wanneer het initiatief uitgaat van de externe inspecteur • wanneer het initiatief uitgaat van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (bij voorbeeld bij vastgestelde tekortkoming) – Motivering + evenredige sanctie	n.v.t.	§ 4.2 n.v.t.	Wet – Art 33, § 2, lid 2 (new) Wet – Art 46, § 2, lid 3 (new)
3.	Maatregelen in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen die volgens de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen restrictiever zijn dan de regels van de wet van 22 juli 1953	Europese aanbeveling	Ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen	
	Verplichting om een passende beroepservaring voor een aanstelling als extern inspecteur te kunnen aantonen	n.v.t.	§ 4, lid 2	Wet – Art 33, § 2
4.	Maatregelen die niet voorkomen in de aanbeveling maar volgens de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen in het Belgische recht zouden dienen te worden ingevoegd (wet van 1953)			
	Mededeling, in welbepaalde situaties, van gegevens door een externe inspecteur aan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (in voorkomend geval via de Kamer van verwijzing en instaatstelling)	n.v.t.	n.v.t.	Wet – Art 77, § 2, lid 2 (new) Maatregel ingegeven door artikel 35, § 2, lid 1 van de wet

	Maatregelen in de ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen zonder voldoende rechtsgrond volgens de Kamer van verwijzing en instaatstelling	Europese aanbeveling	Ter goedkeuring voorgelegde ontwerpnormen	In het Belgisch recht in te voegen maatregel
	De Kamer van verwijzing en instaatstelling moet met betrekking tot het interne kwaliteitscontrolesysteem de voornaamste vastgestelde tekortkomingen kunnen bekend maken ingeval die niet werden verholpen	§ 20, derde zin	§ 12.3., lid 3 & § 11.4	Wet – Art 46, § 5, lid 2 (new)
	Het recht voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling om te eisen dat de inhoud van een transparantieverlag met “duidelijk misleidende informatie” van een auditkantoor wordt aangepast	§ 23	§ 12.5	Wet – Art 46, § 1, j) (new)

De economische beroepen in cijfers

(op 31 december 2009)

Instituut van de Bedrijfsrevisoren

		Totaal	NL	Fr
A.	Aantal leden (natuurlijke personen)	1.035	676	359
B.	Aantal leden (rechtspersonen)	510		
C.	Aantal stagiairs (natuurlijke personen)	452	327	125

Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten

A. Aantal leden (natuurlijke personen)		Totaal	NL	Fr
		6.930	4.332	2.530
-	Accountants en Belastingconsulenten	3.667	2.250	1.417
-	Accountants	1.871	1.064	807
-	Belastingconsulenten	1.324	1.018	306

<i>Deellijst "externe"</i>		<i>Totaal</i>	<i>NL</i>	<i>Fr</i>
		<i>4.342</i>	<i>2.615</i>	<i>1.727</i>
-	Accountants en Belastingconsulenten	2.837	1.692	1.145
-	Accountants	970	524	446
-	Belastingconsulenten	535	399	136

<i>Andere (interne en andere)</i>		<i>Totaal</i>	<i>NL</i>	<i>Fr</i>
		<i>2.520</i>	<i>1.717</i>	<i>803</i>
-	Accountants en Belastingconsulenten	830	558	272
-	Accountants	901	540	361
-	Belastingconsulenten	789	619	170

B. Aantal leden (rechtspersonen)		Totaal	NL	Fr
		2.794	1.713	1.081
-	Accountants en Belastingconsulenten	1.520	957	563
-	Accountants	1.026	572	454
-	Belastingconsulenten	248	184	64

C. Aantal stagiairs (natuurlijke personen)		Totaal	NL	Fr
		1.755	1.177	578
-	Accountants	1.323	825	352
-	Belastingconsulenten	432	498	80

Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

A. Aantal leden (natuurlijke personen)		Totaal	NL	Fr
		5.138	2.853	2.285
-	Erkende boekhouders	829	443	386
-	Erkende boekhouders-fiscalisten	4.309	2.410	1.899

B. Aantal erkende rechtspersonen		Totaal	NL	Fr
		3.157	1.825	1.332
-	Erkende boekhouders	465	334	131
-	Erkende boekhouders-fiscalisten	2.692	1.491	1.201

C. Aantal stagiairs		Totaal	NL	Fr
		965	425	540
-	Stagiairs erkende boekhouders	53	33	20
-	Stagiairs erkende boekhouders-fiscalisten	912	392	520

Inhoud

Samenstelling van de Hoge Raad en Wetenschappelijke adviseurs.....	1
Woord vooraf	3
Verslag over de werkzaamheden in 2009.....	5
Werkprogramma 2010 van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.....	29
Wettelijk en reglementair kader van de Hoge Raad.....	33
Bijlagen	51
Bijlage I Rekeningen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen over het boekjaar 2009	53
Bijlage II Brief dd. 29 januari 2009 aan de Raad van het IAB over de ontwerpnormen inzake permanente vorming	55
Bijlage III Advies van 2 april 2009 inzake een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de vermeldingen en documenten die door de beoefenaars van de boekhoudkundige en fiscale beroepen in het kader van de vrije dienstverlening moeten worden opgenomen in de voorafgaande verklaring.....	57
Bijlage IV Briefwisseling van november 2009 aan de Voorzitters van de drie Instituten in verband met de strijd tegen het witwassen van geld.....	59
Bijlage V Brief aan de Minister (zonder de bijlagen) – goedkeuring van de norm inzake de overstap naar de ISA-normen.....	61
Bijlage VI Brief aan de Minister (met inbegrip van de bijlage aan de brief) – niet-goedkeuring van de norm inzake kwaliteitscontrole	63
Bijlage VII De economische beroepen in cijfers	69

Administratief secretariaat: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

Hoge Raad voor de Economische Beroepen

North Gate III - 6de verdieping - Koning Albert II-laan, 16 - 1000 Brussel

TEL. 32 (0)2 277 64 11 - FAX 32 (0)2 201 66 19 - E-MAIL cspehreb@skynet.be - WEBSITE www.cspe-hreb.be